

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY IV

ROK SZKOLNY 2026/2027

Opracowano na podstawie: Rozporządzenia Ministra Edukacji z 11 marca 2026 r. (Dz.U. 2026 poz. 378) które wprowadza nową podstawę programową kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej oraz programu nauczania języka polskiego „Słowa na start!”, Joanna Kostrzewa

I. Zasada oceniania: zakres treści dla klasy IV pozostaje zgodny z programem „Słowa na start!” i PP 2026, natomiast wymagania na poszczególne oceny różnicują poziom samodzielności, poprawności, rozumienia, stosowania, analizowania, interpretowania, oceniania i tworzenia. Wymagania mają charakter kumulatywny i zostały sformułowane z użyciem czasowników operacyjnych.

Uwaga: przy ustalaniu oceny uwzględnia się indywidualne możliwości ucznia oraz dostosowania wynikające z opinii lub orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej. Ocena celująca nie wymaga treści wykraczających poza podstawę programową i oznacza bardzo wysoki stopień opanowania wymagań przewidzianych dla klasy, samodzielność, trafność, umiejętność analizowania, wnioskowania i twórczego wykorzystywania wiedzy.

OBSZAR I ZAKRES TREŚCI	OCENY				
	WYMAGANIA EDUKACYJNE				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. KOMUNIKACJA Zakres treści: komunikat; nadawca i odbiorca; sytuacje oficjalne i nieoficjalne; język oficjalny i nieoficjalny; język mówiony i pisany; grzeczność językowa; uważne słuchanie; dostosowanie wypowiedzi do sytuacji i odbiorcy; wyrażanie potrzeb, emocji i stanowiska; komunikaty niewerbalne; przedstawianie siebie, doświadczeń i zainteresowań	Rozpoznaje nadawcę i odbiorcę prostego komunikatu; odróżnia rozmowę od tekstu pisanego; stosuje podstawowe zwroty grzecznościowe; odpowiada na proste pytania; formułuje krótką wypowiedź na wskazany temat; słucha wypowiedzi innych osób przy wsparciu nauczyciela; rozpoznaje podstawowe komunikaty niewerbalne.	Wskazuje nadawcę, odbiorcę i komunikat; rozróżnia podstawowe sytuacje oficjalne i nieoficjalne oraz język mówiony i pisany; dostosowuje podstawowe zwroty językowe do sytuacji; formułuje własne zdanie; zadaje pytania związane z tematem rozmowy; stosuje zasady grzeczności językowej; nazywa potrzeby i emocje.	Określa cel komunikatu; dobiera sposób wypowiedzi do odbiorcy i sytuacji; wyraża opinię i podaje jej uzasadnienie; aktywnie słucha rozmówcy i reaguje adekwatnie na jego wypowiedź; przedstawia siebie, swoje doświadczenia i zainteresowania; interpretuje typowe gesty, mimikę i postawę ciała.	Analizuje sytuację komunikacyjną; dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji oficjalnej i nieoficjalnej; formułuje i uzasadnia własne stanowisko; prowadzi uporządkowaną rozmowę; zadaje trafne pytania; odczytuje znaczenie komunikatów niewerbalnych; przestrzega zasad etycznej i kulturalnej komunikacji.	Świadomie dobiera środki językowe i niewerbalne do celu, odbiorcy i sytuacji; ocenia skuteczność komunikatu; argumentuje swoje stanowisko i reaguje na argumenty rozmówcy; modyfikuje sposób wypowiadania się zależnie od sytuacji; tworzy wypowiedzi trafne, spójne i językowo dojrzałe.
II. ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY Zakres treści: wers, strofa, nastrój utworu, podmiot mówiący, bohater, narrator, epitet, porównanie, rym, rytm, adresat wiersza, powtórzenie, synonimy,	Czyta krótki tekst; wyszukuje informacje podane wprost; wskazuje głównego bohatera i najważniejsze wydarzenia; rozpoznaje wiersz i prozę; wskazuje wers, strofę i rym; odróżnia element realistyczny od fantastycznego; rozpoznaje książkę, komiks i	Określa temat tekstu; wskazuje bohatera, narratora lub podmiot mówiący w typowych przykładach; porządkuje wydarzenia; rozpoznaje baśń i legendę; rozróżnia dialog i monolog; rozpoznaje epitet, porównanie i powtórzenie; określa	Charakteryzuje bohatera; określa czas i miejsce wydarzeń; wyjaśnia różnicę między elementami realistycznymi i fantastycznymi; wskazuje charakterystyczne cechy baśni i legendy; rozpoznaje i nazywa epitet, porównanie, rym, rytm	Analizuje elementy świata przedstawionego; wyjaśnia rolę narratora i podmiotu mówiącego; określa funkcję poznanych środków artystycznych; interpretuje nastrój utworu; porównuje bohaterów i ich postawy; uzasadnia ocenę	Interpretuje tekst, formułując samodzielne wnioski; analizuje sposób kreowania bohatera i świata przedstawionego; ocenia postawy bohaterów w odniesieniu do wartości i własnych doświadczeń; wyjaśnia wpływ środków artystycznych na odbiorcę;

OBSZAR I ZAKRES TREŚCI	OCENY				
	WYMAGANIA EDUKACYJNE				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
antonimy, elementy realistyczne i fantastyczne, legenda, baśń, dialog, monolog, teatr, książka; odbiór literatury, teatru, komiksu, muzyki i sztuk plastycznych; udział w spektaklu teatralnym lub innym wydarzeniu kulturalnym	przedstawienie teatralne; uczestniczy w wydarzeniu kulturalnym i dzieli się prostym wrażeniem.	podstawowy nastrój utworu; wskazuje adresata wiersza; opisuje swoje wrażenia po wydarzeniu kulturalnym.	i powtórzenie; formułuje prostą opinię o tekście; porównuje sposób przedstawienia treści w literaturze i innym tekście kultury; uzasadnia opinię o obejrzanym wydarzeniu kulturalnym.	postępowania bohatera, odwołując się do tekstu; porównuje tekst literacki z teatrem, komiksem, muzyką lub sztukami plastycznymi; wskazuje środki wyrazu wykorzystane w poznanym wydarzeniu kulturalnym.	łączy informacje z różnych części utworu; tworzy samodzielne i trafne interpretacje właściwe dla poziomu klasy IV; porównuje własny odbiór utworu i wydarzenia kulturalnego.
III. ŚWIADOMOŚĆ JĘZYKA Zakres treści: litera i głoska; samogłoski i spółgłoski; sylaba i przenoszenie wyrazów; rzeczownik – pytania, funkcja i odmiana; przymiotnik – pytania, funkcja i odmiana; czasownik – pytania, funkcja i odmiana w czasie teraźniejszym, przeszłym i przyszłym; przysłówki – pytania i funkcja; zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące i wykrzyknikowe; podmiot i orzeczenie; synonimy i antonimy; ortografia: ó/u, ż/rz, ch/h, wielka litera w imionach, nazwiskach, tytułach, przydomkach, pseudonimach, nazwach państw, regionów, miast, dzielnic i wsi, pisownia „nie”; interpunkcja: cudzysłów, kursywa, znaki na końcu zdania	Odróżnia literę od głoski; rozpoznaje samogłoski i spółgłoski; dzieli proste wyrazy na sylaby; rozpoznaje rzeczownik, czasownik, przymiotnik i przysłówki; rozpoznaje podstawowe czasy czasownika; wskazuje przy pomocy pytań podmiot lub orzeczenie; rozpoznaje zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące; dobiera z pomocą synonim lub antonim; stosuje część poznanych zasad ortograficznych i kropkę, znak zapytania i wykrzyknik na końcu zdania.	Rozróżnia samogłoski i spółgłoski; stosuje podstawowe zasady przenoszenia wyrazów; rozpoznaje poznane części mowy i odmienia według wzoru typowe rzeczowniki, przymiotniki i czasowniki; rozpoznaje czasy czasownika; wskazuje podmiot i orzeczenie; rozróżnia rodzaje zdań; dobiera typowe synonimy i antonimy; stosuje podstawowe reguły pisowni ó/u, rz/ż, ch/h, wielkiej litery i „nie”; dobiera znak kończący zdanie; rozpoznaje cudzysłów i kursywę jako sposoby wyróżniania zapisu.	Odmienia rzeczownik przez przypadki i liczby w typowych przykładach; rozpoznaje i stosuje właściwe formy przymiotnika; odmienia czasownik w czasie teraźniejszym, przeszłym i przyszłym; określa funkcję przysłówka; rozpoznaje podmiot i orzeczenie oraz tworzy zdania o różnej intencji; stosuje synonimy i antonimy we własnych wypowiedziach; poprawnie stosuje większość poznanych zasad ortograficznych; poprawnie stosuje znaki kończące zdanie, cudzysłów i kursywę w typowych sytuacjach oraz uzasadnia pisownię typowych wyrazów.	Analizuje formy poznanych części mowy; stosuje poprawne formy rzeczownika, przymiotnika i czasownika we własnych wypowiedziach; wyjaśnia funkcję poznanych części mowy; analizuje budowę prostego zdania i funkcję komunikacyjną rodzajów zdań; różnicuje słownictwo i zastępuje powtórzenia synonimami; poprawnie stosuje poznane reguły ortograficzne oraz świadomie wykorzystuje znaki kończące zdanie, cudzysłów i kursywę; dokonuje korekty własnego tekstu.	Wykorzystuje wiedzę gramatyczną do świadomego kształtowania wypowiedzi; analizuje i poprawia błędne konstrukcje; porównuje funkcje różnych części mowy; przekształca zdania zgodnie z celem komunikacyjnym; świadomie wykorzystuje synonimy i antonimy do precyzowania znaczenia; uzasadnia poznane reguły pisowni; analizuje i poprawia własne oraz cudze błędy ortograficzne i interpunkcyjne; wyjaśnia funkcję cudzysłowu, kursywy i znaków kończących zdanie.
IV. TWORZENIE WYPOWIEDZI	Redaguje przy pomocy wzoru krótkie pozdrowienia lub	Redaguje pozdrowienia, podziękowanie i prostą	Tworzy poprawne pod względem kompozycyjnym	Redaguje samodzielne, spójne i rozwinięte wypowiedzi;	Tworzy oryginalne, przemyślane i językowo

OBSZAR I ZAKRES TREŚCI	OCENY				
	WYMAGANIA EDUKACYJNE				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Zakres treści: pozdrowienia, notatka, opis postaci, ramowy i szczegółowy plan wydarzeń, opis przedmiotu, opowiadanie bez dialogu, podziękowanie; kompozycja wypowiedzi, akapit, wstęp, rozwinięcie i zakończenie; uzasadnianie opinii; działanie twórcze inspirowane tekstem literackim lub projekt dotyczący lektury	podziękowanie; sporządza prostą notatkę; układa kilka punktów planu; opisuje przedmiot lub postać kilkoma zdaniami; tworzy krótkie opowiadanie bez dialogu na podstawie ilustracji, pytań albo planu. Uczestniczy w prostym działaniu twórczym lub projekcie przy wsparciu nauczyciela i zespołu.	notatkę; sporządza ramowy plan wydarzeń; tworzy prosty opis przedmiotu i postaci; redaguje krótkie opowiadanie bez dialogu z zachowaniem kolejności wydarzeń; podejmuje próbę uzasadnienia własnej opinii. Wykonuje przydzieloną część działania twórczego lub projektu i prezentuje prosty efekt swojej pracy.	formy przewidziane dla klasy IV; sporządza ramowy i szczegółowy plan wydarzeń; rozwija opis; stosuje akapity; buduje opowiadanie posiadające wstęp, rozwinięcie i zakończenie; formułuje opinię i podaje prosty argument. Planuje i wykonuje własną część działania twórczego lub projektu, wykorzystując treść poznanego utworu.	dobiera słownictwo odpowiednie do formy i tematu; stosuje środki zapewniające spójność; przekształca tekst w notatkę lub plan; logicznie uzasadnia własną opinię; dokonuje korekty własnej pracy. Współtworzy koncepcję działania lub projektu; dobiera środki odpowiednie do treści i ocenia własny wkład.	bogate wypowiedzi; świadomie komponuje tekst; modyfikuje sposób przedstawiania wydarzeń; trafnie dobiera szczegóły opisu i środki językowe; przekonująco uzasadnia własne stanowisko; redaguje, ocenia i udoskonala własny tekst. Twórczo przekształca poznany tekst w ramach działania lub projektu; uzasadnia przyjęte rozwiązania i dokonuje świadomej samooceny efektów.
V. ROZWIJANIE UMIEJĘTNOŚCI AUTOREFLEKSJI I TWORZENIA TOŻSAMOŚCI Zakres treści: wartości w życiu; doświadczenia i postawy wobec rówieśników i dorosłych; wspólnota i role w grupie; rodzina, szkoła, społeczność lokalna i narodowa; patriotyzm; rozpoznawanie i nazywanie emocji; refleksja nad własnym procesem uczenia się	Nazywa podstawowe emocje; wskazuje proste przykłady dobra, przyjaźni, pomocy, rodziny, szacunku i patriotyzmu w omawianych tekstach; rozpoznaje swoje podstawowe role w rodzinie, klasie i grupie.	Rozpoznaje i opisuje emocje bohaterów; wskazuje wartości obecne w utworze; wyraża własną opinię o zachowaniu bohatera; określa swoje role w rodzinie, szkole i innych wspólnotach; z pomocą ocenia własne zaangażowanie w naukę.	Wyjaśnia przyczyny emocji bohaterów; porównuje ich zachowania; odnosi problematykę tekstu do własnych doświadczeń; określa znaczenie wybranych wartości; omawia znaczenie rodziny, szkoły, społeczności lokalnej i narodowej; wskazuje sposoby skuteczniejszego uczenia się.	Analizuje motywację bohaterów; uzasadnia ocenę ich postępowania; formułuje refleksję dotyczącą wartości, relacji rodzinnych i rówieśniczych, patriotyzmu oraz odpowiedzialności; ocenia własne zaangażowanie w proces uczenia się i wskazuje obszary do poprawy.	Interpretuje i ocenia postawy bohaterów z różnych perspektyw; hierarchizuje i uzasadnia wartości; formułuje samodzielną refleksję dotyczącą siebie, relacji z innymi i odpowiedzialnego uczestnictwa we wspólnocie; świadomie planuje doskonalenie własnego sposobu uczenia się.
VI. ELEMENTY EDUKACJI MEDIALNEJ Zakres treści: wyszukiwanie potrzebnych informacji w różnorodnych źródłach; korzystanie ze źródeł	Odnajduje wskazaną informację w podanym źródle; korzysta z podręcznika i innych materiałów zgodnie ze wskazówkami; wymienia podstawowe zasady bezpiecznego korzystania z	Wyszukuje potrzebne informacje w podanych źródłach; rozpoznaje podstawowe rodzaje źródeł informacji; wykorzystuje znalezione informacje do wykonania prostego zadania;	Wybiera informacje przydatne do wykonania zadania; porównuje informacje pochodzące z prostych źródeł; korzysta z różnych źródeł do poszerzania wiedzy i rozwijania zainteresowań;	Selekcjonuje i porządkuje informacje; ocenia ich przydatność; świadomie korzysta z różnych źródeł; stosuje zasady higieny cyfrowej i wyjaśnia konsekwencje nadmiernego	Samodzielnie wyszukiuje, selekcjonuje i wykorzystuje informacje; porównuje różne źródła i uzasadnia ich wybór; korzysta z nich do poszerzania wiedzy i rozwijania zainteresowań; świadomie

OBSZAR I ZAKRES TREŚCI	OCENY				
	WYMAGANIA EDUKACYJNE				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
do poszerzania wiedzy i rozwijania zainteresowań; higiena cyfrowa; zagrożenia związane z internetem, ekranami, telefonami i grami	internetu i urządzeń cyfrowych.	opisuje podstawowe zagrożenia związane z internetem, ekranami, telefonami i grami.	wyjaśnia znaczenie podstawowych zasad higieny cyfrowej.	korzystania z urządzeń cyfrowych.	planuje czas korzystania z urządzeń cyfrowych, rozpoznaje zagrożenia i proponuje odpowiedzialne sposoby dbania o higienę cyfrową.
VII. PRAKTYKI LEKTUROWE Zakres treści: wybór tekstów zgodnie z zainteresowaniami i uzasadnianie wyboru; planowanie czytania; dzielenie się pierwszymi wrażeniami; co najmniej 4 dłuższe teksty literackie w roku; baśnie i legendy ważne dla kultury światowej, europejskiej, narodowej i regionalnej; krótsze teksty narracyjne, liryczne i patriotyczne, w tym „Mazurek Dąbrowskiego”	Rozpoznaje głównych bohaterów omawianej lektury; wymienia wybrane wydarzenia; odpowiada na podstawowe pytania dotyczące utworu; dzieli się prostym pierwszym wrażeniem z lektury; rozpoznaje wybrane baśnie, legendy i teksty patriotyczne, w tym „Mazurek Dąbrowskiego”; podejmuje lekturę dłuższych utworów wybranych do omówienia.	Przedstawia głównych bohaterów; odtwarza i porządkuje najważniejsze wydarzenia; wskazuje czas i miejsce akcji; wyraża pierwsze wrażenia z lektury; określa swoje podstawowe preferencje czytelnicze i z pomocą planuje czytanie; systematycznie czyta dłuższe utwory wybrane do omówienia w danym roku.	Charakteryzuje bohaterów; określa problematykę utworu; sporządza plan wydarzeń; formułuje opinię o lekturze i uzasadnia ją prostymi przykładami; samodzielnie planuje czytanie i odnosi się do poznanych baśni, legend oraz krótszych tekstów narracyjnych, lirycznych i patriotycznych, w tym „Mazurka Dąbrowskiego”; wywiązuje się z czytania co najmniej czterech dłuższych utworów przewidzianych na dany rok.	Analizuje zachowanie bohaterów; wyjaśnia motywy ich postępowania; interpretuje wybrane problemy i wartości; odwołuje się do konkretnych wydarzeń w uzasadnieniu własnego stanowiska; świadomie planuje własny proces czytania i uzasadnia wybór tekstów zgodnie z zainteresowaniami; świadomie wykorzystuje znajomość co najmniej czterech dłuższych utworów w pracy na lekcji.	Interpretuje lekturę w sposób samodzielny; porównuje i ocenia postawy bohaterów; formułuje wnioski wynikające z całości utworu; łączy problematykę lektury z własnym doświadczeniem i innymi tekstami kultury; prezentuje i przekonująco uzasadnia własne preferencje czytelnicze oraz systematycznie rozwija praktyki czytelnicze, samodzielnie planuje lekturę i świadomie wykorzystuje poznane dłuższe oraz krótsze teksty w interpretacji i wypowiedziach.

II. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia

Osiągnięcia edukacyjne ucznia są sprawdzane systematycznie, z wykorzystaniem różnych form i metod dostosowanych do specyfiki przedmiotu, rodzaju sprawdzanych umiejętności oraz indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia. Ocenianiu podlegają w szczególności: wypowiedzi ustne, odpowiedzi na pytania dotyczące omawianych tekstów i zagadnień językowych, udział w rozmowie, dyskusji i innych sytuacjach komunikacyjnych, prace pisemne, w tym wypowiedzi użytkowe, argumentacyjne i twórcze przewidziane dla danej klasy, sprawdziany, kartkówki i inne formy pisemnego sprawdzania wiadomości i umiejętności, zadania z zakresu czytania i odbioru tekstów kultury, ćwiczenia gramatyczne, leksykalne, ortograficzne i interpunkcyjne, znajomość i interpretacja omawianych lektur, praca z tekstem źródłowym, informacyjnym i medialnym, działania projektowe i twórcze, prezentacje oraz zadania wykonywane indywidualnie i zespołowo.

Przy ocenianiu bierze się pod uwagę przede wszystkim stopień opanowania przez ucznia wiadomości i umiejętności określonych w wymaganiach edukacyjnych, poprawność merytoryczną i językową wypowiedzi, umiejętność zastosowania wiedzy w praktyce, samodzielność, sposób rozumowania, argumentowania, analizowania i interpretowania, a w przypadku wypowiedzi pisemnych również zgodność z tematem, realizację cech właściwych danej formie, kompozycję, spójność, poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną. W ocenianiu uwzględnia się także zaangażowanie ucznia w realizację działań praktycznych, projektowych, czytelniczych i medialnych, jeżeli stanowią one przedmiot sprawdzania określonych wymagań edukacyjnych.

Formy sprawdzania osiągnięć powinny umożliwiać uczniowi wykazanie się wiedzą i umiejętnościami na różne sposoby. Nauczyciel przekazuje uczniowi informację o jego osiągnięciach, wskazując to, co uczeń opanował, elementy wymagające dalszej pracy oraz sposoby poprawy. W przypadku ucznia posiadającego opinię lub orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej sposoby sprawdzania osiągnięć dostosowuje się do jego indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami i ustalonymi w szkole dostosowaniami.

III. Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z języka polskiego*

Uczeń może ubiegać się o uzyskanie rocznej oceny klasyfikacyjnej wyższej niż przewidywana na zasadach określonych w Statucie szkoły. Warunkiem uzyskania wyższej oceny jest wykazanie, że uczeń spełnia wymagania edukacyjne przewidziane na ocenę, o którą się ubiega, z uwzględnieniem kumulatywnego charakteru wymagań. Po uzyskaniu informacji o przewidywanej rocznej ocenie klasyfikacyjnej uczeń lub jego rodzice, w terminie i w sposób określony w Statucie szkoły, zgłaszają nauczycielowi wolę ubiegania się o ocenę wyższą. Nauczyciel wskazuje zakres wiadomości i umiejętności, których opanowanie uczeń powinien wykazać, odpowiadający wymaganiom edukacyjnym na wnioskowaną ocenę. Sprawdzenie osiągnięć może mieć formę pisemną, ustną lub praktyczną albo łączyć te formy, zależnie od charakteru wymagań przewidzianych dla danej klasy. Powinno obejmować reprezentatywny zakres wiadomości i umiejętności zrealizowanych w ciągu roku szkolnego, w szczególności z obszarów: komunikacji, odbioru tekstów kultury, świadomości języka, tworzenia wypowiedzi, rozwijania umiejętności autorefleksji i tworzenia tożsamości, elementów edukacji medialnej oraz praktyk lekturowych. Uczeń otrzymuje roczną ocenę klasyfikacyjną wyższą niż przewidywana, jeżeli w wyniku przeprowadzonego sprawdzenia wykaże opanowanie wiadomości i umiejętności odpowiadających wymaganiom edukacyjnym na tę ocenę. Przy ustalaniu oceny uwzględnia się dostosowania wymagań oraz sposobów sprawdzania osiągnięć wynikające z indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia.

**Tryb ustalania śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej, zasady informowania o przewidywanej ocenie klasyfikacyjnej, tryb ustalania wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna oraz inne zagadnienia, realizowane są zgodnie z zapisami w Statucie Szkoły.*

podpis nauczyciela

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY V

ROK SZKOLNY 2026/2027

Opracowano na podstawie: uszczuplonej podstawy programowej z 2024 r. i programu „NOWE Słowa na start!” Marleny Derlukiewicz

I. Wymagania mają charakter kumulatywny - uczeń otrzymujący ocenę wyższą spełnia również wymagania przewidziane na oceny niższe. Kryteria sformułowano za pomocą czasowników operacyjnych, z zachowaniem treści przypisanych w programie do konkretnej klasy.

Obszar / treści nauczania	Oceny				
	WYMAGANIA EDUKACYJNE				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE					
Kształcenie literackie – podstawowe pojęcia i środki stylistyczne	rozpoznaje podmiot liryczny, narratora i bohatera; wskazuje porównanie, epitet, przenośnię, uosobienie, zdrobnienie, zgrubienie i pytanie retoryczne; wskazuje wers, strofę, refren i rym; nazywa podstawowe wrażenia wywołane tekstem.	nazywa poznane środki stylistyczne i elementy utworu; wskazuje ich przykłady; rozpoznaje rymy dokładne i niedokładne; określa temat utworu i podstawowe cechy bohatera; objaśnia proste znaczenia dosłowne i przenośne.	określa funkcje epitetu, porównania, przenośni, uosobienia, zdrobnienia, zgrubienia i pytania retorycznego; charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohatera; wyjaśnia funkcję rymu i refrenu; uzasadnia własne rozumienie tekstu.	analizuje sposób kreowania bohatera i nastroj utworu; interpretuje funkcje środków stylistycznych; wyjaśnia znaczenia dosłowne i przenośne; odwołuje się do własnych doświadczeń i wiedzy o kulturze.	samodzielnie interpretuje utwór, trafnie łącząc środki stylistyczne, budowę i problematykę; formułuje pogłębione i logicznie uzasadnione sądy o tekście, bohaterach i wartościach.
Gatunki literackie, świat przedstawiony i kompozycja	rozpoznaje opowiadanie, powieść, legendę, mit, baśń i nowelę; wskazuje wydarzenia, bohaterów i elementy realistyczne lub fantastyczne; rozpoznaje akcję i wątek.	wskazuje podstawowe cechy opowiadania, powieści, legendy, mitu, baśni i noweli; rozpoznaje bohaterów głównych i drugoplanowych; wskazuje punkt kulminacyjny i puentę; rozpoznaje powieść fantasy.	omawia świat przedstawiony; porządkuje wydarzenia i wyjaśnia ich zależności; wskazuje wątek główny i poboczne; określa funkcję punktu kulminacyjnego i puenty; rozpoznaje cechy powieści fantasy.	analizuje budowę utworu i relacje między wydarzeniami; charakteryzuje bohaterów głównych i drugoplanowych; interpretuje przesłanie mitu, baśni, legendy i noweli; porównuje poznane gatunki.	samodzielnie analizuje kompozycję, fabułę, wątki i konstrukcję bohaterów; trafnie porównuje gatunki i formułuje własne wnioski interpretacyjne.
Odbiór tekstów kultury, filmu, prasy i radia	rozpoznaje tekst informacyjny, reklamowy i publicystyczny; rozpoznaje film, prasę, radio i adaptację; wskazuje ludzi filmu, prasy i radia oraz podstawowe rodzaje filmów.	określa temat i główną myśl tekstu; odróżnia informacje ważne od drugorzędnych; wskazuje podstawowe elementy filmu; rozpoznaje rodzaje prasy; wskazuje prostą różnicę między tekstem literackim a adaptacją.	wyszukuje informacje wyrażone wprost i pośrednio; charakteryzuje podstawowe przekazy filmowe, prasowe i radiowe; omawia elementy filmu; porównuje utwór literacki z jego adaptacją.	analizuje tekst informacyjny, reklamowy i publicystyczny; ocenia funkcję elementów przekazu audiowizualnego; interpretuje adaptację i przekład intersemiotyczny; odróżnia fakt od opinii.	samodzielnie i krytycznie analizuje teksty kultury oraz przekazy medialne; porównuje sposoby oddziaływania literatury, filmu, prasy, radia i reklamy; formułuje trafne wnioski.
Lektury i praktyki czytelnicze – klasa V	zna główne wydarzenia i bohaterów utworów omawianych w klasie V, w tym „Chłopców z Placu Broni”,	przedstawia bohaterów, wydarzenia i podstawową problematykę lektur; rozpoznaje cechy mitu,	charakteryzuje bohaterów; wskazuje wartości, konflikty i motywy; odwołuje się do	analizuje problematykę, postawy bohaterów i znaczenie motywów; porównuje utwór literacki z	samodzielnie interpretuje lektury, porównuje motywy i bohaterów oraz formułuje

Obszar / treści nauczania	Oceny				
	WYMAGANIA EDUKACYJNE				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	„Opowieści z Narnii. Lew, Czarownica i stara szafa”, wybranych mitów oraz fragmentów „Pana Tadeusza”.	legendsy, powieści i fantasy; wyraża własne wrażenia czytelnicze.	wydarzeń i fragmentów lektury w uzasadnieniu.	adaptacją; wykorzystuje lekturę w samodzielnej wypowiedzi.	oryginalne, trafnie udokumentowane wnioski.
II. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE					
1. Gramatyka języka polskiego					
Fleksja – czasownik, rzeczownik, przymiotnik, liczebnik, przysłówki	rozpoznaje czasownik, rzeczownik, przymiotnik, liczebnik i przysłówki; rozpoznaje formy nieosobowe czasownika zakończone na -no, -to i konstrukcje z się; rozpoznaje podstawowe tryby czasownika.	odmienia rzeczowniki i przymiotniki w typowych przykładach; rozpoznaje nazwy własne i pospolite; rozpoznaje rodzaje liczebników; stopniuje typowe przymiotniki i przysłówki; stosuje formy nieosobowe czasownika.	poprawnie stosuje tryby czasownika; stosuje poprawne, także wybrane nieregularne formy rzeczowników; odmienia przymiotniki i rozpoznaje formy liczebników; poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki.	analizuje formy gramatyczne poznanych części mowy i określa ich funkcję w wypowiedzi; świadomie dobiera formy czasownika, rzeczownika, przymiotnika, liczebnika i przysłówka.	samodzielnie wykorzystuje wiedzę fleksyjną do precyzyjnego kształtowania wypowiedzi; analizuje i poprawia nietypowe lub błędne formy oraz uzasadnia swoje decyzje językowe.
Składnia – wypowiedzenie, części zdania i związki wyrazowe	rozpoznaje wypowiedzenie; wskazuje podmiot i orzeczenie; rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone; wskazuje przymiotnik, spójnik i wykrzyknik.	rozróżnia zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte; rozpoznaje podmiot szeregowy i domysłny; wskazuje przydawkę, dopełnienie i okolicznik; rozpoznaje związek główny i poboczny.	nazywa części zdania i określa ich podstawowe funkcje; rozróżnia zdania złożone współrzędnie i podrzędnie; rozpoznaje związki wyrazowe w zdaniu.	analizuje budowę zdania pojedynczego i złożonego; wyjaśnia funkcję podmiotu, orzeczenia, przydawkę, dopełnienia i okolicznika; poprawnie wykorzystuje związki wyrazowe.	samodzielnie analizuje i przekształca poznane konstrukcje składniowe; świadomie wykorzystuje budowę zdań do uzyskania zamierzonego efektu stylistycznego.
2. Zróżnicowanie języka					
Słownictwo i frazeologia	rozpoznaje wyrazy neutralne i nacechowane emocjonalnie; rozpoznaje wyrazy wieloznaczne, przysłówia i proste związki frazeologiczne.	wyjaśnia znaczenie typowych wyrazów wieloznacznych i frazeologizmów; dobiera synonimy; rozpoznaje znaczenie przysłówia w kontekście.	stosuje wyrazy wieloznaczne i frazeologizmy w poprawnym kontekście; odróżnia słownictwo neutralne od wartościującego; dobiera słownictwo adekwatne do celu.	świadomie wykorzystuje frazeologizmy, synonimy, przysłówia i słownictwo nacechowane; wyjaśnia ich funkcje w tekście i wpływ na odbiorcę.	samodzielnie analizuje warstwę leksykalną tekstu i twórczo wykorzystuje poznane środki słownikowe do precyzowania znaczeń i budowania stylu.
3. Komunikacja językowa i kultura języka					
Fonetyka i komunikacja	rozpoznaje komunikat, nadawcę i odbiorcę; rozpoznaje spółgłoski twarde i miękkie; stosuje podstawowe zasady etykiety językowej.	odróżnia komunikat informacyjny od reklamowego; rozpoznaje sytuację komunikacyjną; poprawnie rozróżnia spółgłoski twarde i miękkie; posługuje się współczesnymi formami komunikatów.	dostosowuje wypowiedź do odbiorcy i celu; stosuje zasady etykiety językowej w e-mailu i rozmowie; wyjaśnia rolę wybranych elementów komunikacji.	świadomie dobiera sposób komunikowania się do sytuacji; analizuje skuteczność komunikatu informacyjnego i reklamowego; poprawnie wykorzystuje wiedzę fonetyczną w wymowie i zapisie.	samodzielnie ocenia skuteczność i stosowność komunikatów; świadomie modyfikuje język i formę wypowiedzi w zależności od odbiorcy, celu i sytuacji.
4. Ortografia i interpunkcja					

Obszar / treści nauczania	Oceny				
	WYMAGANIA EDUKACYJNE				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Ortografia i interpunkcja	stosuje w typowych przykładach pisownię: -by z czasownikami, ę/ą w zakończeniach, ó/u, rz/ż, ch/h, nie z poznanymi częściami mowy oraz wielką i małą literę; stosuje kropkę, przecinek, dwukropek, wykrzyknik i wielokropek.	poprawnie zapisuje poznane formy wyrazów; stosuje kropkę przy liczbach i zapisuje daty; używa przecinka w prostym zdaniu pojedynczym i złożonym.	stosuje poznane reguły w samodzielnych wypowiedziach; poprawnie używa przecinka przy wybranych spójnikach i w zdaniu złożonym; uzasadnia część zapisów.	sprawnie stosuje poznane reguły ortograficzne i interpunkcyjne; poprawia większość własnych błędów i wyjaśnia zastosowane zasady.	samodzielnie rozstrzyga problemy ortograficzne i interpunkcyjne, wykorzystując wiedzę o języku; konsekwentnie dokonuje autokorekty.
III. TWORZENIE WYPOWIEDZI					
Tworzenie wypowiedzi	redaguje według wzoru opowiadanie twórcze z dialogiem, e-mail, sprawozdanie z wydarzenia, opis krajobrazu, opowiadanie odtwórcze i dedykację; podejmuje próbę recytacji.	samodzielnie redaguje wymienione formy; zachowuje ich podstawowe cechy; stosuje akapity; recytuje tekst z właściwą wymową i podstawową intonacją; urozmaica opowiadanie prostym opisem.	tworzy spójne i logiczne opowiadania twórcze i odtwórcze; poprawnie zapisuje dialog; redaguje e-mail, sprawozdanie, opis krajobrazu i dedykację zgodnie z cechami gatunku.	redaguje rozwinięte, poprawne językowo i kompozycyjnie wypowiedzi; świadomie wykorzystuje dialog, opis i narrację; dokonuje korekty tekstu; recytuje z odpowiednią dykcją, intonacją i pauzami.	tworzy oryginalne, dojrzałe i funkcjonalne wypowiedzi; swobodnie modyfikuje kompozycję i środki językowe zgodnie z celem; świadomie interpretuje głosowo tekst.
IV. SAMOKSZTAŁCENIE					
Samokształcenie	korzysta ze wskazanej biblioteki, encyklopedii i słowników; redaguje prostą notatkę; wyszukuje wskazaną informację.	korzysta z biblioteki i internetu; sporządza notatki; korzysta ze słownika synonimów i frazeologicznego; wyszukuje informacje o lekturze, filmie, podróżnikach lub regionie.	selekcjonuje informacje z kilku źródeł; przygotowuje prostą prezentację; korzysta z odpowiednich słowników; doskonali ciche i głośne czytanie.	samodzielnie gromadzi i porządkuje informacje, dobiera źródła, tworzy notatki i prezentacje oraz wykorzystuje nowe technologie w sposób celowy.	samodzielnie planuje proces zdobywania wiedzy, trafnie dobiera i ocenia źródła oraz prezentuje rezultaty pracy w sposób uporządkowany i twórczy.

Uwaga: przy ustalaniu oceny uwzględnia się indywidualne możliwości ucznia oraz dostosowania wynikające z opinii lub orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej. Ocena celująca nie wymaga treści wykraczających poza podstawę programową.

II. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia

Osiągnięcia edukacyjne ucznia są sprawdzane systematycznie, z wykorzystaniem różnych form i metod dostosowanych do specyfiki przedmiotu, rodzaju sprawdzanych umiejętności oraz indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia. Ocenianiu podlegają w szczególności: wypowiedzi ustne, odpowiedzi na pytania dotyczące omawianych tekstów i zagadnień językowych, udział w rozmowie, dyskusji i innych sytuacjach komunikacyjnych, prace pisemne, w tym wypowiedzi użytkowe, argumentacyjne i twórcze przewidziane dla danej klasy, sprawdziany, kartkówki i inne formy pisemnego sprawdzania wiadomości i umiejętności, zadania z zakresu czytania i odbioru tekstów kultury, ćwiczenia gramatyczne, leksykalne, ortograficzne i interpunkcyjne, znajomość i interpretacja omawianych lektur, praca z tekstem źródłowym, informacyjnym i medialnym, działania projektowe i twórcze, prezentacje oraz zadania wykonywane indywidualnie i zespołowo.

Przy ocenianiu bierze się pod uwagę przede wszystkim stopień opanowania przez ucznia wiadomości i umiejętności określonych w wymaganiach edukacyjnych, poprawność merytoryczną i językową wypowiedzi, umiejętność zastosowania wiedzy w praktyce, samodzielność, sposób rozumowania, argumentowania, analizowania i interpretowania, a w przypadku wypowiedzi pisemnych również

zgodność z tematem, realizację cech właściwych danej formie, kompozycję, spójność, poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną. W ocenianiu uwzględnia się także zaangażowanie ucznia w realizację działań praktycznych, projektowych, czytelniczych i medialnych, jeżeli stanowią one przedmiot sprawdzania określonych wymagań edukacyjnych. Formy sprawdzania osiągnięć powinny umożliwiać uczniowi wykazanie się wiedzą i umiejętnościami na różne sposoby. Nauczyciel przekazuje uczniowi informację o jego osiągnięciach, wskazując to, co uczeń opanował, elementy wymagające dalszej pracy oraz sposoby poprawy. W przypadku ucznia posiadającego opinię lub orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej sposoby sprawdzania osiągnięć dostosowuje się do jego indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami i ustalonymi w szkole dostosowaniami.

III. Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z języka polskiego*

Uczeń może ubiegać się o uzyskanie rocznej oceny klasyfikacyjnej wyższej niż przewidywana na zasadach określonych w Statucie szkoły. Warunkiem uzyskania wyższej oceny jest wykazanie, że uczeń spełnia wymagania edukacyjne przewidziane na ocenę, o którą się ubiega, z uwzględnieniem kumulatywnego charakteru wymagań. Po uzyskaniu informacji o przewidywanej rocznej ocenie klasyfikacyjnej uczeń lub jego rodzice, w terminie i w sposób określony w Statucie szkoły, zgłaszają nauczycielowi wolę ubiegania się o ocenę wyższą. Nauczyciel wskazuje zakres wiadomości i umiejętności, których opanowanie uczeń powinien wykazać, odpowiadający wymaganiom edukacyjnym na wnioskowaną ocenę. Sprawdzenie osiągnięć może mieć formę pisemną, ustną lub praktyczną albo łączyć te formy, zależnie od charakteru wymagań przewidzianych dla danej klasy. Powinno obejmować reprezentatywny zakres wiadomości i umiejętności zrealizowanych w ciągu roku szkolnego, w szczególności z obszarów: kształcenie literackie i kulturowe, kształcenie językowe, tworzenie wypowiedzi, samokształcenie.

Uczeń otrzymuje roczną ocenę klasyfikacyjną wyższą niż przewidywana, jeżeli w wyniku przeprowadzonego sprawdzenia wykaże opanowanie wiadomości i umiejętności odpowiadających wymaganiom edukacyjnym na tę ocenę. Przy ustalaniu oceny uwzględnia się dostosowania wymagań oraz sposobów sprawdzania osiągnięć wynikające z indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia.

**Tryb ustalania śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej, zasady informowania o przewidywanej ocenie klasyfikacyjnej, tryb ustalania wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna oraz inne zagadnienia, realizowane są zgodnie z zapisami w Statucie Szkoły.*

podpis nauczyciela

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY VI

ROK SZKOLNY 2026/2027

Opracowano na podstawie: uszczuplonej podstawy programowej z 2024 r. i programu „NOWE Słowa na start!” Marleny Derlukiewicz

I. Wymagania mają charakter kumulatywny - uczeń otrzymujący ocenę wyższą spełnia również wymagania przewidziane na oceny niższe. Kryteria sformułowano za pomocą czasowników operacyjnych, z zachowaniem treści przypisanych w programie do konkretnej klasy.

Obszar / treści nauczania	Oceny				
	WYMAGANIA EDUKACYJNE				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE					
Kształcenie literackie – powieść, narracja i świat przedstawiony	rozpoznaje powieść i jej podstawowe elementy: narratora, świat przedstawiony, akcję, wątek i fabułę; rozpoznaje powieść fantastycznonaukową, detektywistyczną, przygodową, fantasy i obyczajową; odróżnia fikcję od rzeczywistości.	rozdziela narrację pierwszo- i trzecioosobową; wskazuje bohaterów głównych i drugoplanowych; określa temat i podstawową problematykę; wskazuje wątek główny i poboczny.	charakteryzuje narratora i bohaterów; wyjaśnia funkcje narracji pierwszo- i trzecioosobowej; analizuje akcję i wątki; porównuje poznane odmiany powieści.	interpretuje sposób kreowania świata i bohaterów; wykorzystuje wiedzę o narracji, fikcji i odmianach powieści do pogłębionej analizy; uzasadnia sądy o wartościach i postawach.	samodzielnie analizuje złożoną konstrukcję powieści, narrację, fabułę i wątki; tworzy pogłębione porównania odmian powieści i formułuje samodzielne interpretacje.
Gatunki, środki stylistyczne i elementy konstrukcyjne	rozpoznaje bajkę, mit i przypowieść; wskazuje morał, puentę, motto, tytuł i podtytuł; rozpoznaje pytanie retoryczne, uosobienie, ożywienie, apostrofę, przenośnię, powtórzenie i wyrazy dźwiękonaśladowcze.	wskazuje cechy bajki, mitu i przypowieści; określa podstawowe funkcje motta, puenty, tytułu i podtytułu; rozpoznaje motywy biblijne i mitologiczne.	wyjaśnia funkcje poznanych środków stylistycznych i elementów konstrukcyjnych; interpretuje morał i przesłanie; objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne.	analizuje funkcję środków i kompozycji w budowaniu sensu utworu; interpretuje motywy biblijne i mitologiczne; porównuje bajkę, mit i przypowieść.	samodzielnie interpretuje funkcje środków artystycznych i elementów konstrukcyjnych; syntetyzuje sensy utworów i trafnie odwołuje się do kontekstów kulturowych.
Odbiór tekstów kultury i mediów	rozpoznaje tekst informacyjny, reklamowy i publicystyczny; rozpoznaje telewizję, film, muzeum i muzykę jako obszary kultury; rozpoznaje ludzi telewizji i programy telewizyjne.	odróżnia fakt od opinii; określa temat i główną myśl; świadomie odbiera film; wskazuje podstawowe funkcje tytułu i elementów przekazu.	wyszukuje informacje wyrażone wprost i pośrednio; odróżnia informacje ważne od drugorzędnych; analizuje podstawowe środki perswazji; omawia różne rodzaje muzeów i rolę ludzi muzyki.	selekcjonuje i krytycznie ocenia informacje; analizuje tekst publicystyczny i reklamowy; ocenia wpływ perswazji; interpretuje wybrane przekazy audiowizualne.	samodzielnie i krytycznie analizuje różne przekazy kultury i mediów; trafnie rozpoznaje ich funkcje, intencje i sposoby oddziaływania na odbiorcę.
Lektury i praktyki czytelnicze – klasa VI	zna główne wydarzenia, bohaterów i motywy utworów omawianych w klasie VI, w tym „Hobbita”, wybranych tekstów biblijnych, mitu o Prometeuszu i fragmentów „Pana Tadeusza”.	przedstawia problematykę lektur; rozpoznaje podstawowe motywy biblijne i mitologiczne oraz cechy przypowieści; wyraża własne wrażenia czytelnicze.	charakteryzuje bohaterów; analizuje wątki i wartości; wskazuje związki między motywami biblijnymi, mitologicznymi i literackimi; odwołuje się do tekstu w uzasadnieniu.	interpretuje lektury z uwzględnieniem wartości i kontekstów; porównuje postawy bohaterów; wykorzystuje lekturę jako materiał do argumentacji.	samodzielnie interpretuje i porównuje utwory; syntetyzuje motywy, problemy i wartości oraz formułuje oryginalne, trafnie udokumentowane wnioski.

Obszar / treści nauczania	Oceny				
	WYMAGANIA EDUKACYJNE				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
II. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE					
1. Gramatyka języka polskiego					
Fleksja – części mowy, czasownik i zaimek	rozpoznaje rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówki, liczebnik oraz zaimek; odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych; rozpoznaje czasowniki dokonane i niedokonane.	rozpoznaje stronę czynną i bierną czasownika; rozpoznaje zaimki i ich podstawowe funkcje; odmienia zaimki w typowych przykładach; stosuje poprawne formy części mowy.	przekształca konstrukcje strony czynnej w bierną i odwrotnie; klasyfikuje zaimki według zastępowanej części mowy; poprawnie stosuje formy gramatyczne wyrazów odmiennych.	świadomie dobiera aspekt i stronę czasownika do celu wypowiedzi; analizuje funkcje zaimków; wykorzystuje części mowy do budowania spójności i precyzji tekstu.	samodzielnie analizuje funkcjonalność form fleksyjnych; trafnie przekształca konstrukcje strony czynnej i biernej oraz uzasadnia wybór form językowych.
Składnia	wskazuje podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie i okolicznik; rozpoznaje zdanie pojedyncze, złożone i równoważnik zdania.	rozpoznaje podmiot logiczny i gramatyczny, zdanie bezpodmiotowe oraz orzeczenie czasownikowe i imienne; wskazuje związki główne i poboczne.	rozdziela zdania złożone współrzędnie i podrzędnie oraz typy zdań współrzędnych: łączne, rozłączne, przeciwstawne i wynikowe; określa funkcje wyrazów poza zdaniem.	analizuje budowę zdań i relacje między składnikami; przekształca zdania pojedyncze i złożone oraz zdania i równoważniki; świadomie stosuje różne typy podmiotów i orzeczeń.	samodzielnie analizuje i przekształca złożone konstrukcje składniowe; uzasadnia ich funkcję oraz wykorzystuje składnię do precyzyjnego kształtowania stylu.
2. Zróżnicowanie języka					
Nieodmienne części mowy, słownictwo i frazeologia	rozpoznaje przysłówki, przymiotnik, spójnik, partykułę i wykrzyknik; rozpoznaje wyrazy neutralne i wartościujące oraz związki frazeologiczne.	określa podstawowe funkcje partykuły i wykrzyknika; wyjaśnia znaczenie typowych frazeologizmów; rozpoznaje wyrazy wieloznaczne.	stosuje nieodmienne części mowy zgodnie z funkcją; używa frazeologizmów i wyrazów wieloznacznych w odpowiednim kontekście; analizuje słownictwo wartościujące.	świadomie dobiera partykuły, wykrzykniki, frazeologizmy i słownictwo nacechowane; wyjaśnia ich wpływ na znaczenie i ton wypowiedzi.	samodzielnie analizuje funkcje leksykalne i pragmatyczne środków językowych; wykorzystuje je twórczo i precyzyjnie w zróżnicowanych wypowiedziach.
3. Komunikacja językowa i kultura języka					
Fonetyka, odmiany polszczyzny i kultura języka	odróżnia język mówiony od pisanego; rozpoznaje oficjalną i nieoficjalną odmianę polszczyzny; rozpoznaje literę, głoskę i sylabę; rozróżnia głoski twarde i miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne, ustne i nosowe.	stosuje podstawowe zasady etykiety językowej; rozpoznaje akcent i stosuje typowe reguły akcentowania; dobiera intonację do celu wypowiedzi.	posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny zgodnie z sytuacją; poprawnie akcentuje wyrazy; wykorzystuje intonację i wiedzę fonetyczną w wypowiedzi.	analizuje różnice między językiem mówionym i pisany; świadomie dostosowuje styl do sytuacji; poprawnie stosuje etykietę, akcent i intonację.	samodzielnie ocenia stosowność językową wypowiedzi i świadomie modyfikuje styl, wymowę, akcent oraz intonację w zależności od celu i odbiorcy.
4. Ortografia i interpunkcja					
Ortografia i interpunkcja	stosuje pisownię trudnych form rzeczowników, przymiotników i czasowników; stosuje nie z poznanymi częściami mowy; zapisuje wyrazy wielką i małą literą;	stosuje pisownię ą, ę, om, on, em, en; zapisuje wyrazy obce; stosuje znaki interpunkcyjne w dialogu; używa nawiasu i średnika w typowych przykładach.	poprawnie stosuje przecinek w zdaniu pojedynczym i złożonym oraz pisownię ó/u, rz/ż, ch/h; wykorzystuje reguły w samodzielnych tekstach.	sprawnie stosuje ortografię i interpunkcję, w tym zapis dialogu i zdań złożonych; dokonuje autokorekty i wyjaśnia zastosowane reguły.	samodzielnie rozstrzyga problemy ortograficzne i interpunkcyjne; wykorzystuje wiedzę o języku do uzasadniania pisowni i

Obszar / treści nauczania	Oceny				
	WYMAGANIA EDUKACYJNE				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	używa podstawowych znaków interpunkcyjnych.				świadomego kształtowania zapisu.
III. TWORZENIE WYPOWIEDZI					
Tworzenie wypowiedzi i argumentacja	redaguje według wzoru charakterystykę, opis przeżyć wewnętrznych, prosty tekst argumentacyjny, opowiadanie twórcze i list oficjalny; uczestniczy w rozmowie na zadany temat.	tworzy charakterystykę i opis przeżyć; formułuje własne stanowisko; odróżnia argument od przykładu; rozpoznaje argumenty odwołujące się do faktów i logiki oraz do emocji.	tworzy spójny tekst argumentacyjny; dobiera argumenty; redaguje opowiadanie twórcze na podstawie baśni, legendy, mitu lub przypowieści; poprawnie redaguje list oficjalny.	buduje uporządkowaną argumentację; świadomie wykorzystuje środki perswazji; tworzy rozwinięte charakterystyki, opisy przeżyć i opowiadania; stosuje spójne akapity.	tworzy oryginalne, dojrzałe i przekonujące wypowiedzi; trafnie wykorzystuje argumenty logiczne i emocjonalne, świadomie kontrolując środki perswazji i kompozycję.
IV. SAMOKSZTAŁCENIE					
Samokształcenie	korzysta z biblioteki i wskazanych słowników; redaguje prostą notatkę; wyszukuje wskazane informacje.	korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny i terminów literackich; wyszukuje informacje w internecie; sporządza notatkę z kilku źródeł.	selekcjonuje informacje i ocenia ich przydatność; przygotowuje prostą prezentację; wykorzystuje zasoby regionalne i nowe technologie.	samodzielnie gromadzi, porządkuje i krytycznie ocenia informacje; tworzy notatki syntetyzujące i prezentuje wyniki pracy.	samodzielnie planuje proces uczenia się; krytycznie weryfikuje źródła, syntetyzuje wiadomości i prezentuje rezultaty w sposób rzetelny i twórczy.

Uwaga: przy ustalaniu oceny uwzględnia się indywidualne możliwości ucznia oraz dostosowania wynikające z opinii lub orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej. Ocena celująca nie wymaga treści wykraczających poza podstawę programową.

II. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia

Osiągnięcia edukacyjne ucznia są sprawdzane systematycznie, z wykorzystaniem różnych form i metod dostosowanych do specyfiki przedmiotu, rodzaju sprawdzanych umiejętności oraz indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia. Ocenianiu podlegają w szczególności: wypowiedzi ustne, odpowiedzi na pytania dotyczące omawianych tekstów i zagadnień językowych, udział w rozmowie, dyskusji i innych sytuacjach komunikacyjnych, prace pisemne, w tym wypowiedzi użytkowe, argumentacyjne i twórcze przewidziane dla danej klasy, sprawdziany, kartkówki i inne formy pisemnego sprawdzania wiadomości i umiejętności, zadania z zakresu czytania i odbioru tekstów kultury, ćwiczenia gramatyczne, leksykalne, ortograficzne i interpunkcyjne, znajomość i interpretacja omawianych lektur, praca z tekstem źródłowym, informacyjnym i medialnym, działania projektowe i twórcze, prezentacje oraz zadania wykonywane indywidualnie i zespołowo.

Przy ocenianiu bierze się pod uwagę przede wszystkim stopień opanowania przez ucznia wiadomości i umiejętności określonych w wymaganiach edukacyjnych, poprawność merytoryczną i językową wypowiedzi, umiejętność zastosowania wiedzy w praktyce, samodzielność, sposób rozumowania, argumentowania, analizowania i interpretowania, a w przypadku wypowiedzi pisemnych również zgodność z tematem, realizację cech właściwych danej formie, kompozycję, spójność, poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną. W ocenianiu uwzględnia się także zaangażowanie ucznia w realizację działań praktycznych, projektowych, czytelniczych i medialnych, jeżeli stanowią one przedmiot sprawdzania określonych wymagań edukacyjnych. Formy sprawdzania osiągnięć powinny umożliwiać uczniowi wykazanie się wiedzą i umiejętnościami na różne sposoby. Nauczyciel przekazuje uczniowi informację o jego osiągnięciach, wskazując to, co uczeń opanował, elementy wymagające dalszej pracy oraz sposoby poprawy. W przypadku ucznia posiadającego opinię lub orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej sposoby sprawdzania osiągnięć dostosowuje się do jego indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami i ustalonymi w szkole dostosowaniami.

III. Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z języka polskiego *

Uczeń może ubiegać się o uzyskanie rocznej oceny klasyfikacyjnej wyższej niż przewidywana na zasadach określonych w Statucie szkoły. Warunkiem uzyskania wyższej oceny jest wykazanie, że uczeń spełnia wymagania edukacyjne przewidziane na ocenę, o którą się ubiega, z uwzględnieniem kumulatywnego charakteru wymagań. Po uzyskaniu informacji o przewidywanej rocznej ocenie klasyfikacyjnej uczeń lub jego rodzice, w terminie i w sposób określony w Statucie szkoły, zgłaszają nauczycielowi wolę ubiegania się o ocenę wyższą. Nauczyciel wskazuje zakres wiadomości i umiejętności, których opanowanie uczeń powinien wykazać, odpowiadający wymaganiom edukacyjnym na wnioskowaną ocenę. Sprawdzenie osiągnięć może mieć formę pisemną, ustną lub praktyczną albo łączyć te formy, zależnie od charakteru wymagań przewidzianych dla danej klasy. Powinno obejmować reprezentatywny zakres wiadomości i umiejętności zrealizowanych w ciągu roku szkolnego, w szczególności z obszarów: kształcenie literackie i kulturowe, kształcenie językowe, tworzenie wypowiedzi, samokształcenie.

Uczeń otrzymuje roczną ocenę klasyfikacyjną wyższą niż przewidywana, jeżeli w wyniku przeprowadzonego sprawdzenia wykaże opanowanie wiadomości i umiejętności odpowiadających wymaganiom edukacyjnym na tę ocenę. Przy ustalaniu oceny uwzględnia się dostosowania wymagań oraz sposobów sprawdzania osiągnięć wynikające z indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia.

**Tryb ustalania śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej, zasady informowania o przewidywanej ocenie klasyfikacyjnej, tryb ustalania wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna oraz inne zagadnienia, realizowane są zgodnie z zapisami w Statucie Szkoły.*

podpis nauczyciela

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY VII

ROK SZKOLNY 2026/2027

Opracowano na podstawie: uszczuplonej podstawy programowej z 2024 r. i programu „NOWE Słowa na start!” Marleny Derlukiewicz

I. Wymagania mają charakter kumulatywny - uczeń otrzymujący ocenę wyższą spełnia również wymagania przewidziane na oceny niższe. Kryteria sformułowano za pomocą czasowników operacyjnych, z zachowaniem treści przypisanych w programie do konkretnej klasy.

Obszar / treści nauczania	Oceny				
	WYMAGANIA EDUKACYJNE				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE					
Historia literatury, rodzaje i gatunki	rozpoznaje epikę, lirykę i dramaty; zna podstawowe informacje o starożytności, renesansie, oświeceniu i romantyzmie; rozpoznaje mit, przypowieść, fraszkę, pieśń, tren, bajkę, balladę, komedię i tragedię.	wskazuje podstawowe cechy rodzajów i gatunków; rozpoznaje wiersz sylabiczny, bohatera dynamicznego, morał, rymy męskie i żeńskie; zna podstawowe informacje o Kochanowskim, Krasickim, Mickiewiczu, Słowackim i Fredrze.	przypisuje utwór do rodzaju i gatunku, uzasadniając wybór; charakteryzuje bohatera dynamicznego; omawia związki utworu z epoką i twórcą.	analizuje cechy gatunkowe i historycznoliterackie; wykorzystuje konteksty biograficzne, historyczne, kulturowe i społeczne; porównuje utwory z różnych epok.	samodzielnie syntetyzuje wiedzę o epokach, twórcach, rodzajach i gatunkach; formułuje pogłębione interpretacje z trafnym wykorzystaniem kontekstów.
Środki artystyczne, dramat i interpretacja	rozpoznaje symbol, alegorię, ironię, aforyzm i komizm; wskazuje akt, scenę, tekst główny, didaskalia, dialog i monolog.	wyjaśnia podstawowe znaczenie symbolu i alegorii; rozpoznaje funkcję komizmu i ironii w typowych przykładach; wskazuje elementy dramatu.	określa funkcję symbolu, alegorii, ironii i komizmu; analizuje budowę dramatu; określa problematykę egzystencjalną i wartości w tekście.	interpretuje środki artystyczne oraz problematykę egzystencjalną; ocenia wartości estetyczne; wykorzystuje wartości uniwersalne w interpretacji.	samodzielnie tworzy pogłębioną interpretację, łącząc środki artystyczne, kompozycję, problematykę egzystencjalną, wartości i konteksty.
Odbiór tekstów kultury, sztuki i piśmiennictwa	rozpoznaje obraz, grafikę, rzeźbę i fotografię; rozpoznaje tekst informacyjny, publicystyczny, popularnonaukowy i naukowy oraz artykuł.	wyszukuje potrzebne informacje i wskazuje odpowiedni fragment; odróżnia literaturę piękną od tekstu naukowego, popularnonaukowego i publicystycznego.	porządkuje informacje według ich funkcji; interpretuje dzieło sztuki; rozpoznaje cechy artykułu; znajduje proste nawiązania do tradycyjnych wątków w kulturze popularnej.	analizuje funkcje różnych rodzajów piśmiennictwa; interpretuje dzieła sztuki i nawiązania kulturowe; ocenia wartości estetyczne.	samodzielnie krytycznie analizuje teksty kultury, piśmiennictwo i sztukę; syntetyzuje informacje i formułuje pogłębione wnioski intertekstualne.
Lektury i konteksty – klasa VII	zna główne wydarzenia i bohaterów lektur realizowanych w klasie VII, m.in. „Opowieści wigilijnej”, „Małego Księcia”, „Dziadów cz. II”, „Balladyny” i „Zemsty”, a także wybranych fraszek, pieśni i trenów.	przedstawia problematykę lektur; rozpoznaje motywy, wartości i cechy gatunkowe; łączy utwór z podstawowymi informacjami o epoce i twórcy.	analizuje bohaterów, konflikty, symbolikę i problematykę; wykorzystuje lekturę jako przykład w argumentacji; odwołuje się do konkretnych fragmentów.	interpretuje lektury z uwzględnieniem kontekstów biograficznych, historycznych i kulturowych; porównuje motywy, gatunki i postawy bohaterów.	samodzielnie syntetyzuje sensy wielu utworów; tworzy trafne porównania międzytekstowe i kontekstowe oraz formułuje oryginalne, dobrze uzasadnione interpretacje.

Obszar / treści nauczania	Oceny				
	WYMAGANIA EDUKACYJNE				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
II. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE					
1. Gramatyka języka polskiego					
Fleksja i imiesłowy	rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy; rozpoznaje imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe.	rozdziela rodzaje imiesłów; rozpoznaje ich podstawowe formy i funkcje; stosuje typowe imiesłowy w zdaniach.	rozumie zasady tworzenia i odmiany imiesłów; poprawnie stosuje imiesłowy; rozpoznaje imiesłowy równoważnik zdania.	sprawnie stosuje imiesłowy i imiesłowe równoważniki; przekształca je na zdania złożone i odwrotnie.	samodzielnie wykorzystuje imiesłowy funkcjonalnie i stylistycznie; analizuje oraz poprawia złożone konstrukcje imiesłowe.
Składnia i mowa zależna/niezależna	rozpoznaje części zdania, związki wyrazowe, wypowiedzenia i zdania złożone; odróżnia mowę zależną od niezależnej.	rozpoznaje typy zdań złożonych podrzędnie; rozpoznaje zdanie z imiesłowym równoważnikiem; przekształca proste wypowiedzi z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie.	analizuje relacje w zdaniach złożonych; poprawnie przekształca mowę zależną i niezależną; stosuje zasady cytowania.	sprawnie analizuje i przekształca złożone konstrukcje; poprawnie wprowadza cytaty i cudze wypowiedzi; wykorzystuje składnię do budowania spójności.	samodzielnie analizuje złożone relacje składniowe, trafnie przekształca wypowiedzenia i świadomie wykorzystuje cytowanie oraz mowę zależną i niezależną.
Słowotwórstwo	rozpoznaje wyraz podstawowy i pochodny; wskazuje wyrazy pokrewne.	wskazuje temat słowotwórczy, formant i rdzeń; rozpoznaje rodzinę wyrazów; odróżnia wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo.	określa rodzaj i funkcję formantu; tworzy wyrazy pochodne; rozpoznaje zasady tworzenia wyrazów złożonych.	analizuje budowę słowotwórczą i funkcję formantów; świadomie wykorzystuje wyrazy pochodne i złożone do wzbogacania wypowiedzi.	samodzielnie analizuje i tworzy złożone struktury słowotwórcze; trafnie uzasadnia znaczenie i funkcję formantów oraz relacje w rodzinie wyrazów.
2. Zróżnicowanie języka					
Zróżnicowanie języka, fonetyka i kultura języka	rozpoznaje archaizmy, terminy naukowe i kolokwializmy; zna zasady grzeczności językowej; rozpoznaje podstawowe różnice między mową a pismem.	rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i o ograniczonym zasięgu; rozumie podstawowe upodobnienia fonetyczne; rozpoznaje perswazję i manipulację.	rozdziela treść i zakres znaczeniowy wyrazu; wyjaśnia rozbieżności między mową a pismem; poprawnie stosuje grzeczność językową; rozpoznaje środki perswazji i manipulacji.	analizuje funkcje archaizmów, terminów i kolokwializmów; wyjaśnia mechanizmy perswazji i manipulacji; stosuje zasady etyki wypowiedzi; uwzględnia wyjątki akcentowe.	samodzielnie analizuje zróżnicowanie języka, zjawiska fonetyczne oraz mechanizmy komunikacyjne; rozpoznaje subtelne manipulacje i uzasadnia dobór środków językowych.
4. Ortografia i interpunkcja					
Ortografia i interpunkcja	stosuje pisownię nie z różnymi częściami mowy i imiesłowami; stosuje wielką i małą literę; poprawnie zapisuje typowe wyrazy z ó/u, rz/ż, ch/h.	stosuje pisownię kłopotliwych przedrostków i przyrostków oraz przymiotników złożonych; poprawnie zapisuje typowe formy z ą, ę, om, em, on, en.	wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek i fonetyce w pisowni; poprawnie przytacza cudze wypowiedzi i stosuje interpunkcję w zdaniach złożonych.	sprawnie stosuje reguły w samodzielnych tekstach; dokonuje autokorekty; poprawnie zapisuje cytaty, mowę zależną i niezależną.	samodzielnie rozstrzyga złożone problemy ortograficzne i interpunkcyjne, wykorzystując wiedzę fonetyczną, słowotwórczą i składniową.
III. TWORZENIE WYPOWIEDZI					
Tworzenie wypowiedzi i retoryka	buduje akapit; redaguje według wzoru współczesną	gromadzi materiał i tworzy plan; formułuje tezę lub	buduje spójny wywód argumentacyjny; dobiera	funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne; polemizuje z	tworzy dojrzałe, oryginalne i przekonujące wypowiedzi;

Obszar / treści nauczania	Oceny				
	WYMAGANIA EDUKACYJNE				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	wersję mitu lub przypowieści, opis dzieła sztuki, streszczenie, prostą wypowiedź argumentacyjną, rozprawkę, przemówienie i recenzję.	hipotezę; odróżnia argument od przykładu; streszcza tekst; tworzy opis dzieła sztuki i recenzję zgodnie z podstawowymi cechami.	argumenty i przykłady; przeprowadza wnioskowanie; poprawnie redaguje rozprawkę, przemówienie, streszczenie i recenzję.	cudzymi poglądami; tworzy rozwinięte, spójne wypowiedzi z poprawną kompozycją i strukturą akapitów.	samodzielnie planuje wywód, trafnie stosuje argumentację, retorykę, streszczenie i opis interpretacyjny.
IV. SAMOKSZTAŁCENIE					
Samokształcenie	wyszukuje wskazane informacje; podaje źródło; uczestniczy w projekcie lub prezentacji.	korzysta z kilku źródeł; sporządza notatkę; przygotowuje krótką prezentację; respektuje podstawowe zasady praw autorskich.	selekcjonuje i porządkuje informacje; krytycznie ocenia ich przydatność; systematycznie pogłębia wiedzę; samodzielnie prezentuje wyniki.	rzetelnie korzysta ze źródeł z poszanowaniem praw autorskich; krytycznie ocenia informacje; uczestniczy w projektach i konkursach; formułuje samodzielne opinie.	samodzielnie planuje i prowadzi pracę badawczą lub projektową; krytycznie weryfikuje źródła, syntetyzuje informacje i prezentuje wyniki w sposób dojrzały i twórczy.

Uwaga: przy ustalaniu oceny uwzględnia się indywidualne możliwości ucznia oraz dostosowania wynikające z opinii lub orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej. Ocena celująca nie wymaga treści wykraczających poza podstawę programową.

II. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia

Osiągnięcia edukacyjne ucznia są sprawdzane systematycznie, z wykorzystaniem różnych form i metod dostosowanych do specyfiki przedmiotu, rodzaju sprawdzanych umiejętności oraz indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia. Ocenianiu podlegają w szczególności: wypowiedzi ustne, odpowiedzi na pytania dotyczące omawianych tekstów i zagadnień językowych, udział w rozmowie, dyskusji i innych sytuacjach komunikacyjnych, prace pisemne, w tym wypowiedzi użytkowe, argumentacyjne i twórcze przewidziane dla danej klasy, sprawdziany, kartkówki i inne formy pisemnego sprawdzania wiadomości i umiejętności, zadania z zakresu czytania i odbioru tekstów kultury, ćwiczenia gramatyczne, leksykalne, ortograficzne i interpunkcyjne, znajomość i interpretacja omawianych lektur, praca z tekstem źródłowym, informacyjnym i medialnym, działania projektowe i twórcze, prezentacje oraz zadania wykonywane indywidualnie i zespołowo.

Przy ocenianiu bierze się pod uwagę przede wszystkim stopień opanowania przez ucznia wiadomości i umiejętności określonych w wymaganiach edukacyjnych, poprawność merytoryczną i językową wypowiedzi, umiejętność zastosowania wiedzy w praktyce, samodzielność, sposób rozumowania, argumentowania, analizowania i interpretowania, a w przypadku wypowiedzi pisemnych również zgodność z tematem, realizację cech właściwych danej formie, kompozycję, spójność, poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną. W ocenianiu uwzględnia się także zaangażowanie ucznia w realizację działań praktycznych, projektowych, czytelniczych i medialnych, jeżeli stanowią one przedmiot sprawdzania określonych wymagań edukacyjnych. Formy sprawdzania osiągnięć powinny umożliwiać uczniowi wykazanie się wiedzą i umiejętnościami na różne sposoby. Nauczyciel przekazuje uczniowi informację o jego osiągnięciach, wskazując to, co uczeń opanował, elementy wymagające dalszej pracy oraz sposoby poprawy. W przypadku ucznia posiadającego opinię lub orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej sposoby sprawdzania osiągnięć dostosowuje się do jego indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami i ustalonymi w szkole dostosowaniami.

III. Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z języka polskiego*

Uczeń może ubiegać się o uzyskanie rocznej oceny klasyfikacyjnej wyższej niż przewidywana na zasadach określonych w Statucie szkoły. Warunkiem uzyskania wyższej oceny jest wykazanie, że uczeń spełnia wymagania edukacyjne przewidziane na ocenę, o którą się ubiega, z uwzględnieniem kumulatywnego charakteru wymagań. Po uzyskaniu informacji o przewidywanej rocznej ocenie klasyfikacyjnej uczeń lub jego rodzice, w terminie i w sposób określony w Statucie szkoły, zgłaszają nauczycielowi wolę ubiegania się o ocenę wyższą. Nauczyciel wskazuje zakres wiadomości i umiejętności, których opanowanie uczeń powinien wykazać, odpowiadający wymaganiom edukacyjnym na wnioskowaną ocenę. Sprawdzenie osiągnięć może mieć formę pisemną, ustną lub

praktyczną albo łączyć te formy, zależnie od charakteru wymagań przewidzianych dla danej klasy. Powinno obejmować reprezentatywny zakres wiadomości i umiejętności zrealizowanych w ciągu roku szkolnego, w szczególności z obszarów: kształcenie literackie i kulturowe, kształcenie językowe, tworzenie wypowiedzi, samokształcenie.

Uczeń otrzymuje roczną ocenę klasyfikacyjną wyższą niż przewidywana, jeżeli w wyniku przeprowadzonego sprawdzenia wykaże opanowanie wiadomości i umiejętności odpowiadających wymaganiom edukacyjnym na tę ocenę. Przy ustalaniu oceny uwzględnia się dostosowania wymagań oraz sposobów sprawdzania osiągnięć wynikające z indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia.

**Tryb ustalania śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej, zasady informowania o przewidywanej ocenie klasyfikacyjnej, tryb ustalania wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna oraz inne zagadnienia, realizowane są zgodnie z zapisami w Statucie Szkoły.*

podpis nauczyciela

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY VIII

ROK SZKOLNY 2026/2027

Opracowano na podstawie: uszczuplonej podstawy programowej z 2024 r. i programu „NOWE Słowa na start!” Marleny Derlukiewicz

I. Wymagania mają charakter kumulatywny - uczeń otrzymujący ocenę wyższą spełnia również wymagania przewidziane na oceny niższe. Kryteria sformułowano za pomocą czasowników operacyjnych, z zachowaniem treści przypisanych w programie do konkretnej klasy.

OBSZAR I TREŚCI NAUCZANIA	OCENY				
	WYMAGANIA EDUKACYJNE				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE					
Historia literatury, rodzaje i gatunki	rozpoznaje epikę, lirykę i dramat; rozpoznaje powieść kryminalną i historyczną, epopeję, nowelę, bajkę, balladę, dramat i przypowieść; zna podstawowe informacje o pozytywizmie i dwudziestoleciu międzywojennym.	wskazuje podstawowe cechy epopei, powieści historycznej, noweli i innych poznanych gatunków; zna podstawowe informacje o Mickiewiczu, Sienkiewiczu, Żeromskim i Mroźku oraz podsumowuje wiadomości o wybranych twórcach wcześniejszych epok.	przypisuje utwór do rodzaju i gatunku, uzasadniając wybór; analizuje bohatera dynamicznego i punkt kulminacyjny; wyjaśnia związki utworu z epoką.	analizuje cechy gatunkowe, historycznoliterackie i kulturowe; wykorzystuje konteksty biograficzne, historyczne, kulturowe i społeczne.	samodzielnie syntetyzuje wiedzę o rodzajach, gatunkach, epokach i twórcach; tworzy pogłębione interpretacje i porównania historycznoliterackie.
Środki artystyczne i interpretacja	rozpoznaje porównanie, metaforę, puentę, inwokację, apostrofę, symbol, alegorię, ironię, komizm i neologizm artystyczny.	wskazuje funkcje podstawowych środków; rozpoznaje problematykę egzystencjalną; określa podstawowe wartości obecne w tekście.	wyjaśnia funkcje inwokacji, neologizmu, symbolu, alegorii, ironii i komizmu; analizuje problematykę egzystencjalną i wartości estetyczne.	interpretuje środki artystyczne z uwzględnieniem wartości uniwersalnych i kontekstów; ocenia ich wpływ na sens i odbiór utworu.	samodzielnie formułuje pogłębioną interpretację, trafnie łącząc środki artystyczne, problematykę, wartości i różnorodne konteksty.
Odbiór tekstów kultury i gatunki dziennikarskie	rozpoznaje wywiad, artykuł i reportaż; rozpoznaje fotografię, grafikę, film, muzykę i sztukę realizmu jako teksty kultury; wyszukuje wskazane informacje.	wskazuje podstawowe cechy wywiadu, artykułu i reportażu; odróżnia literaturę piękną od naukowej, popularnonaukowej i publicystycznej; cytuje wskazany fragment.	porządkuje informacje według funkcji; interpretuje fotografię, grafikę, film i inne dzieła sztuki; rozpoznaje nawiązania do tradycyjnych wątków w kulturze współczesnej.	analizuje funkcje różnych rodzajów piśmiennictwa i gatunków dziennikarskich; ocenia wartości estetyczne; interpretuje nawiązania kulturowe.	samodzielnie i krytycznie analizuje różnorodne teksty kultury i media; syntetyzuje informacje, ocenia ich funkcję i formułuje pogłębione wnioski intertekstualne.
Lektury i konteksty – klasa VIII	zna główne wydarzenia, bohaterów i problematykę utworów realizowanych w klasie VIII, m.in. „Pana Tadeusza”, „Latarnika”, fragmentów „Quo vadis”, „Syzyfowych prac”, „Artysty” oraz - zgodnie z PP 2024 - „Kamieni na szaniec”.	przedstawia problematykę i bohaterów lektur; rozpoznaje podstawowe konteksty historyczne i kulturowe oraz najważniejsze motywy.	analizuje bohaterów, konflikty, wartości i sposoby kreowania świata; wykorzystuje lektury jako argumenty; interpretuje wybrane fragmenty w kontekście epoki.	interpretuje lektury w wielu kontekstach; porównuje motywy, gatunki, bohaterów i wartości; trafnie wykorzystuje materiał lekturowy w rozbudowanej argumentacji.	samodzielnie buduje pogłębione interpretacje i porównania międzytekstowe; łączy lektury z historią, kulturą i problemami współczesności; formułuje oryginalne, dobrze udokumentowane wnioski.

OBSZAR I TREŚCI NAUCZANIA	OCENY				
	WYMAGANIA EDUKACYJNE				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
II. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE					
1. Gramatyka języka polskiego					
Gramatyka i składnia – utrwalenie i rozwinięcie	rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy oraz części zdania; rozpoznaje podstawowe typy wypowiedzeń; odróżnia mowę zależną i niezależną; rozpoznaje wypowiedzenie wielokrotnie złożone.	wskazuje relacje między częściami wypowiedzenia; przekształca proste konstrukcje mowy zależnej i niezależnej; rozpoznaje budowę wypowiedzeń wielokrotnie złożonych.	analizuje wypowiedzenia wielokrotnie złożone; poprawnie przekształca mowę zależną i niezależną; funkcjonalnie stosuje wiadomości o częściach mowy i zdania.	świadomie wykorzystuje różnorodne konstrukcje składniowe do urozmaicania stylu; dokonuje korekty złożonych konstrukcji i uzasadnia wybór form.	samodzielnie analizuje i przekształca złożone konstrukcje; wykorzystuje wiedzę gramatyczną funkcjonalnie, precyzyjnie i świadomie w tekstach o różnym stylu.
2. Zróżnicowanie języka					
Słownictwo, style i norma językowa	rozpoznaje neologizmy, zapożyczenia, wyrazy rodzime, synonimy, antonimy, homonimy i wyrazy wieloznaczne; rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy i publicystyczny.	rozpoznaje wypowiedzi neutralne i nacechowane stylistycznie; rozpoznaje podstawowe błędy stylistyczne; zna pojęcie normy językowej i rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe.	wyjaśnia sposoby wzbogacania słownictwa; rozróżnia normę wzorcową i użytkową; rozpoznaje błędy gramatyczne, leksykalne, fonetyczne, stylistyczne, ortograficzne i interpunkcyjne; poprawnie odmienia nazwy.	analizuje funkcje stylów i środków leksykalnych; ocenia poprawność i stosowność językową; świadomie dobiera rejestr i słownictwo do sytuacji oraz odbiorcy.	samodzielnie analizuje niuanse stylu i normy; rozpoznaje i poprawia subtelne błędy; świadomie kształtuje wypowiedź, wykorzystując bogate i zróżnicowane słownictwo.
3. Komunikacja językowa i kultura języka					
Formy końcowe wymagane w klasach VII–VIII przez PP 2024 i zakładane osiągnięcia programu	rozpoznaje podstawowe cechy CV, listu motywacyjnego i wywiadu; przy wsparciu uzupełnia lub tworzy ich proste elementy.	redaguje według wzoru proste CV, list motywacyjny i wywiad; dobiera podstawowe informacje do celu i odbiorcy.	samodzielnie redaguje poprawne CV, list motywacyjny i wywiad; zachowuje ich kompozycję, styl i funkcję.	tworzy funkcjonalne, precyzyjne i poprawne językowo CV, list motywacyjny i wywiad, trafnie dostosowane do sytuacji komunikacyjnej.	świadomie i samodzielnie projektuje te formy, selekcjonuje informacje, modyfikuje styl do odbiorcy i celu oraz dokonuje trafnej autokorekty.
4. Ortografia i interpunkcja					
Ortografia i interpunkcja – utrwalenie	stosuje poznane wcześniej zasady ortografii i podstawowe znaki interpunkcyjne; poprawnie zapisuje typowe cytaty i cudze wypowiedzi.	wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek; poprawnie zapisuje samogłoski ustne i nosowe oraz spółgłoski twarde, miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne; stosuje nie z częściami mowy.	stosuje interpunkcję w zdaniach wielokrotnie złożonych; poprawnie przytacza cudze wypowiedzi; dokonuje korekty typowych błędów.	sprawnie dokonuje korekty ortograficznej i interpunkcyjnej; świadomie stosuje znaki przy cytowaniu i w złożonych konstrukcjach składniowych.	samodzielnie rozstrzyga złożone problemy ortograficzne i interpunkcyjne, uzasadniając wybór reguł i konsekwentnie dokonując autokorekty.
III. TWORZENIE WYPOWIEDZI					
Tworzenie wypowiedzi – formy wskazane w materiale klasy VIII	redaguje według wzoru rozprawkę, przemówienie, artykuł, list otwarty i podanie; formułuje stanowisko i	tworzy rozprawkę, przemówienie, artykuł, list otwarty i podanie zgodnie z podstawowymi cechami;	gromadzi materiał i tworzy plan kompozycyjny; buduje spójny wywód argumentacyjny;	funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne; polemizuje z cudzymi poglądami; tworzy rozwinięte, logiczne i językowo	tworzy dojrzałe, oryginalne i przekonujące wypowiedzi; elastycznie wykorzystuje tezę, hipotezę, argument, przykład i

OBSZAR I TREŚCI NAUCZANIA	OCENY				
	WYMAGANIA EDUKACYJNE				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	pojedynczy argument; podejmuje próbę streszczenia i parafrazy.	odróżnia argument od przykładu; streszcza i parafrazuje tekst.	przeprowadza wnioskowanie; formułuje pytania do tekstu i tworzy przemówienie.	poprawne teksty; świadomie stosuje spójność między akapitami.	wnioskowanie; precyzyjnie dobiera kompozycję, retorykę i styl.
Etyka wypowiedzi, perswazja i manipulacja	rozpoznaje prosty przykład perswazji i manipulacji; zna podstawowe zasady grzeczności i etyki wypowiedzi.	odróżnia perswazję od manipulacji w typowych przykładach; wskazuje podstawowe środki wpływania na odbiorcę; kulturalnie uczestniczy w dyskusji.	analizuje środki perswazji i manipulacji; rzeczowo uzasadnia własne zdanie; odróżnia argument od przykładu; stosuje zasady etyki wypowiedzi.	ocenia etyczność strategii językowych; polemizuje z cudzymi poglądami; funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne bez naruszania zasad etyki.	samodzielnie demaskuje subtelne mechanizmy manipulacji, ocenia ich skutki i buduje przekonującą, odpowiedzialną oraz etyczną argumentację.
IV. SAMOKSZTAŁCENIE					
Samokształcenie	wyszukuje wskazane informacje; sporządza prostą notatkę; uczestniczy w projekcie i prezentuje rezultat.	korzysta z kilku źródeł; podaje źródła; przygotowuje prezentację; respektuje podstawowe zasady praw autorskich.	selekcjonuje i porządkuje informacje; krytycznie ocenia ich przydatność; samodzielnie przygotowuje prezentację i systematycznie pogłębia wiedzę.	rzetelnie korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich; uczestniczy w życiu kulturalnym i projektach; krytycznie ocenia źródła i formułuje opinie.	samodzielnie planuje, prowadzi i prezentuje pracę badawczą lub projektową; krytycznie weryfikuje źródła, syntetyzuje informacje i formułuje dojrzałe wnioski.

Uwaga: przy ustalaniu oceny uwzględnia się indywidualne możliwości ucznia oraz dostosowania wynikające z opinii lub orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej. Ocena celująca nie wymaga treści wykraczających poza podstawę programową.

II. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia

Osiągnięcia edukacyjne ucznia są sprawdzane systematycznie, z wykorzystaniem różnych form i metod dostosowanych do specyfiki przedmiotu, rodzaju sprawdzanych umiejętności oraz indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia. Ocenianiu podlegają w szczególności: wypowiedzi ustne, odpowiedzi na pytania dotyczące omawianych tekstów i zagadnień językowych, udział w rozmowie, dyskusji i innych sytuacjach komunikacyjnych, prace pisemne, w tym wypowiedzi użytkowe, argumentacyjne i twórcze przewidziane dla danej klasy, sprawdziany, kartkówki i inne formy pisemnego sprawdzania wiadomości i umiejętności, zadania z zakresu czytania i odbioru tekstów kultury, ćwiczenia gramatyczne, leksykalne, ortograficzne i interpunkcyjne, znajomość i interpretacja omawianych lektur, praca z tekstem źródłowym, informacyjnym i medialnym, działania projektowe i twórcze, prezentacje oraz zadania wykonywane indywidualnie i zespołowo.

Przy ocenianiu bierze się pod uwagę przede wszystkim stopień opanowania przez ucznia wiadomości i umiejętności określonych w wymaganiach edukacyjnych, poprawność merytoryczną i językową wypowiedzi, umiejętność zastosowania wiedzy w praktyce, samodzielność, sposób rozumowania, argumentowania, analizowania i interpretowania, a w przypadku wypowiedzi pisemnych również zgodność z tematem, realizację cech właściwych danej formie, kompozycję, spójność, poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną. W ocenianiu uwzględnia się także zaangażowanie ucznia w realizację działań praktycznych, projektowych, czytelniczych i medialnych, jeżeli stanowią one przedmiot sprawdzania określonych wymagań edukacyjnych. Formy sprawdzania osiągnięć powinny umożliwiać uczniowi wykazanie się wiedzą i umiejętnościami na różne sposoby. Nauczyciel przekazuje uczniowi informację o jego osiągnięciach, wskazując to, co uczeń opanował, elementy wymagające dalszej pracy oraz sposoby poprawy. W przypadku ucznia posiadającego opinię lub orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej sposoby sprawdzania osiągnięć dostosowuje się do jego indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami i ustalonymi w szkole dostosowaniami.

III. Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z języka polskiego *

Uczeń może ubiegać się o uzyskanie rocznej oceny klasyfikacyjnej wyższej niż przewidywana na zasadach określonych w Statucie szkoły. Warunkiem uzyskania wyższej oceny jest wykazanie, że uczeń spełnia wymagania edukacyjne przewidziane na ocenę, o którą się ubiega, z uwzględnieniem kumulatywnego charakteru wymagań. Po uzyskaniu informacji o przewidywanej rocznej ocenie klasyfikacyjnej uczeń lub jego rodzice, w terminie i w sposób określony w Statucie szkoły, zgłaszają nauczycielowi wolę ubiegania się o ocenę wyższą. Nauczyciel wskazuje zakres wiadomości i umiejętności, których opanowanie uczeń powinien wykazać, odpowiadający wymaganiom edukacyjnym na wnioskowaną ocenę. Sprawdzenie osiągnięć może mieć formę pisemną, ustną lub praktyczną albo łączyć te formy, zależnie od charakteru wymagań przewidzianych dla danej klasy. Powinno obejmować reprezentatywny zakres wiadomości i umiejętności zrealizowanych w ciągu roku szkolnego, w szczególności z obszarów: kształcenie literackie i kulturowe, kształcenie językowe, tworzenie wypowiedzi, samokształcenie.

Uczeń otrzymuje roczną ocenę klasyfikacyjną wyższą niż przewidywana, jeżeli w wyniku przeprowadzonego sprawdzenia wykaże opanowanie wiadomości i umiejętności odpowiadających wymaganiom edukacyjnym na tę ocenę. Przy ustalaniu oceny uwzględnia się dostosowania wymagań oraz sposobów sprawdzania osiągnięć wynikające z indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia.

**Tryb ustalania śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej, zasady informowania o przewidywanej ocenie klasyfikacyjnej, tryb ustalania wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna oraz inne zagadnienia, realizowane są zgodnie z zapisami w Statucie Szkoły.*

podpis nauczyciela

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY V

ROK SZKOLNY 2026/2027

WERSJA DOSTOSOWANA DO UCZNIA Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ W STOPNIU LEKKIM

Dokument opracowano na podstawie uszczuplonej podstawy programowej z 2024 r. i programu „NOWE Słowa na start!” Marleny Derlukiewicz. Wymagania zachowują treści przewidziane dla klasy V, a ich realizacja i sposób oceniania są dostosowane do indywidualnych możliwości psychofizycznych i edukacyjnych ucznia.

Zasady dostosowania wymagań

- formułowanie krótkich, prostych i jednoznacznych poleceń; w razie potrzeby powtarzanie i wyjaśnianie polecenia;
- dzielenie materiału na mniejsze partie możliwe do opanowania oraz częste powtarzanie i utrwalanie wiadomości;
- stopniowanie trudności zadań i rozpoczynanie pracy od ćwiczeń prostych, opartych na znanych przykładach;
- odwoływanie się do konkretnych sytuacji, przykładów z życia codziennego, ilustracji, schematów, tabel, planów i słów-kluczy;
- naprowadzanie ucznia na właściwy tok rozumowania poprzez pytania pomocnicze, przykłady i modele wykonania zadania;
- ograniczanie liczby zadań w jednej serii przy zachowaniu zakresu sprawdzanych wiadomości i umiejętności;
- wydłużenie czasu pracy, jeżeli wymaga tego tempo pracy ucznia;
- umożliwienie udzielania odpowiedzi ustnych, pisemnych lub praktycznych, zależnie od rodzaju sprawdzanej umiejętności;
- wspieranie ucznia w organizowaniu wypowiedzi poprzez plany, schematy, pytania pomocnicze i banki słów;
- uwzględnianie przede wszystkim stopnia opanowania wymaganych wiadomości i umiejętności, postępów oraz wkładu pracy ucznia;
- udzielanie bieżącej informacji zwrotnej i wzmacnianie poprawnych sposobów działania;
- stopniowe rozwijanie samodzielności ucznia i ograniczanie pomocy nauczyciela w miarę nabywania umiejętności.

I. Wymagania edukacyjne – dostosowane

Obszar / treści nauczania	Dopuszczająca	Dostateczna	Dobra	Bardzo dobra	Celująca
I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE Podstawowe pojęcia i środki stylistyczne	Rozpoznaje podmiot liryczny, narratora i bohatera. Wskazuje porównanie, epitet, przenośnię, uosobienie, zdrobnienie, zgrubienie i pytanie retoryczne na prostych przykładach. Wskazuje wers, strofę, refren i rym. Nazywa podstawowe wrażenia wywołane tekstem.	Nazywa poznane środki stylistyczne i wskazuje ich przykłady. Rozpoznaje rymy dokładne i niedokładne. Określa temat utworu i podstawowe cechy bohatera. Objaśnia proste znaczenia dosłowne i przenośne.	Wyjaśnia podstawową funkcję poznanych środków stylistycznych. Charakteryzuje bohatera, narratora lub podmiot liryczny na podstawie tekstu. Wyjaśnia funkcję rymu i refrenu.	Analizuje sposób przedstawienia bohatera i nastrojów utworu. Wyjaśnia funkcję poznanych środków stylistycznych, korzystając z pytań pomocniczych. Łączy treść tekstu z własnymi doświadczeniami.	Samodzielnie interpretuje poznany utwór, łącząc jego temat, budowę i środki stylistyczne. Formułuje własne, logiczne sądy o tekście i bohaterach.
Gatunki literackie, świat przedstawiony i kompozycja	Rozpoznaje opowiadanie, powieść, legendę, mit, baśń i nowelę. Wskazuje wydarzenia, bohaterów, elementy realistyczne i fantastyczne. Rozpoznaje akcję i wątek.	Wskazuje podstawowe cechy poznanych gatunków. Rozpoznaje bohaterów głównych i drugoplanowych. Wskazuje punkt kulminacyjny i puentę. Rozpoznaje powieść fantasy.	Omawia świat przedstawiony. Porządkuje wydarzenia według planu. Wskazuje wątek główny i poboczny. Wyjaśnia podstawową rolę punktu kulminacyjnego i puenty.	Analizuje budowę utworu i zależności między wydarzeniami. Charakteryzuje głównych bohaterów. Wyjaśnia przesłanie mitu, baśni, legendy i noweli. Porównuje poznane gatunki.	Samodzielnie analizuje kompozycję, fabułę, wątki i bohaterów. Trafnie porównuje poznane gatunki i formułuje własne wnioski.
Odbiór tekstów kultury, filmu, prasy i radia	Rozpoznaje tekst informacyjny, reklamowy i publicystyczny. Rozpoznaje film, prasę, radio i adaptację. Wskazuje podstawowe informacje o przekazie.	Określa temat i główną myśl tekstu. Odróżnia informacje ważne od drugorzędnych. Wskazuje podstawowe elementy filmu. Rozpoznaje rodzaje prasy.	Wyszukuje informacje podane wprost. Omawia podstawowe elementy filmu, prasy i radia. Porównuje prosty fragment utworu literackiego z adaptacją.	Analizuje prosty tekst informacyjny, reklamowy lub publicystyczny. Odróżnia fakt od opinii. Wyjaśnia podstawową funkcję elementów przekazu audiowizualnego.	Samodzielnie analizuje poznane teksty kultury i przekazy medialne oraz formułuje uzasadnione wnioski dotyczące ich funkcji.
Lektury i praktyki czytelnicze – klasa V	Zna główne wydarzenia i bohaterów omawianych lektur, w tym „Chłopów z Placu Broni”, „Opowieści z Narnii. Lew, Czarownica i stara szafa”, wybranych mitów oraz fragmentów „Pana Tadeusza”.	Przedstawia bohaterów, wydarzenia i podstawową problematykę lektur. Rozpoznaje podstawowe cechy mitu, legendy, powieści i fantasy. Wyraża własne wrażenia czytelnicze.	Charakteryzuje głównych bohaterów. Wskazuje wartości, konflikty i motywy. Odwołuje się do konkretnych wydarzeń lub fragmentów lektury, aby uzasadnić swoją odpowiedź.	Analizuje podstawową problematykę, postawy bohaterów i znaczenie motywów. Porównuje wybrane elementy utworu z adaptacją. Wykorzystuje lekturę w samodzielnej wypowiedzi.	Samodzielnie interpretuje lektury, porównuje motywy i bohaterów oraz formułuje trafne i logicznie uzasadnione wnioski.
II. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE Fleksja – czasownik, rzeczownik, przymiotnik, liczebnik, przysłówki	Rozpoznaje czasownik, rzeczownik, przymiotnik, liczebnik i przysłówki. Rozpoznaje podstawowe formy nieosobowe czasownika	Odmienia rzeczowniki i przymiotniki według wzoru. Rozpoznaje nazwy własne i pospolite. Rozpoznaje rodzaje liczebników.	Poprawnie stosuje podstawowe tryby czasownika. Odmienia poznane części mowy. Rozpoznaje i stosuje wybrane formy	Analizuje podstawowe formy gramatyczne poznanych części mowy i określa ich funkcję w wypowiedzi. Świadomie dobiera formy wyrazów	Samodzielnie wykorzystuje wiedzę fleksyjną do poprawnego i precyzyjnego tworzenia wypowiedzi oraz

	i tryby czasownika na prostych przykładach.	Stopniuje typowe przymiotniki i przysłówki.	nieosobowe czasownika.	w prostych tekstach.	poprawia błędne formy.
Składnia – wypowiedzenie, części zdania i związki wyrazowe	Rozpoznaje wypowiedzenie. Wskazuje podmiot i orzeczenie. Rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone. Rozpoznaje przymówek, spójnik i wykrzyknik.	Rozróżnia zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte. Rozpoznaje podmiot szeregowy i domyślny. Wskazuje przydawkę, dopełnienie i okolicznik.	Nazywa części zdania i określa ich podstawowe funkcje. Rozróżnia zdania złożone współrzędnie i podrzędnie. Rozpoznaje związki wyrazowe.	Analizuje budowę prostego zdania pojedynczego i złożonego. Wyjaśnia funkcję podstawowych części zdania. Poprawnie wykorzystuje poznane związki wyrazowe.	Samodzielnie analizuje i przekształca poznane konstrukcje składniowe oraz świadomie wykorzystuje budowę zdań w wypowiedziach.
Słownictwo i frazeologia	Rozpoznaje wyrazy neutralne i nacechowane emocjonalnie. Rozpoznaje wyrazy wieloznaczne, przysłówia i proste związki frazeologiczne.	Wyjaśnia znaczenie typowych wyrazów wieloznacznych i frazeologizmów. Dobiera synonimy. Rozpoznaje znaczenie przysłówia w prostym kontekście.	Stosuje wyrazy wieloznaczne i frazeologizmy w odpowiednim kontekście. Odróżnia słownictwo neutralne od wartościującego. Dobiera słownictwo do celu wypowiedzi.	Świadomie wykorzystuje poznane frazeologizmy, synonimy, przysłówia i słownictwo nacechowane. Wyjaśnia ich podstawową funkcję w tekście.	Samodzielnie analizuje warstwę leksykalną tekstu i twórczo wykorzystuje poznane środki słownikowe.
Fonetyka i komunikacja	Rozpoznaje komunikat, nadawcę i odbiorcę. Rozpoznaje spółgłoski twarde i miękkie. Stosuje podstawowe zasady etykiety językowej.	Odróżnia komunikat informacyjny od reklamowego. Rozpoznaje sytuację komunikacyjną. Rozróżnia spółgłoski twarde i miękkie. Posługuje się podstawowymi formami komunikatów.	Dostosowuje wypowiedź do odbiorcy i celu. Stosuje zasady etykiety językowej w e-mailu i rozmowie. Wyjaśnia rolę podstawowych elementów komunikacji.	Dobiera sposób komunikowania się do sytuacji. Analizuje prosty komunikat informacyjny i reklamowy. Poprawnie wykorzystuje wiedzę fonetyczną w wymowie i zapisie.	Samodzielnie ocenia skuteczność i stosowność komunikatu oraz dostosowuje język i formę wypowiedzi do odbiorcy, celu i sytuacji.
Ortografia i interpunkcja	Stosuje w typowych przykładach pisownię: - by z czasownikami, e/ą w zakończeniach, ó/u, rz/ż, ch/h, nie z poznanymi częściami mowy oraz wielką i małą literę. Stosuje podstawowe znaki interpunkcyjne.	Poprawnie zapisuje poznane formy wyrazów. Stosuje kropkę przy liczbach i zapisuje daty. Używa przecinka w prostym zdaniu pojedynczym i złożonym.	Stosuje poznane reguły w samodzielnych wypowiedziach. Poprawnie używa przecinka w typowych konstrukcjach. Z pomocą słownika uzasadnia część zapisów.	Sprawnie stosuje poznane reguły ortograficzne i interpunkcyjne. Poprawia większość własnych błędów i wyjaśnia poznane zasady.	Samodzielnie rozstrzyga typowe problemy ortograficzne i interpunkcyjne, korzystając z słowników i poznanych reguł.
III. TWORZENIE WYPOWIEDZI Tworzenie wypowiedzi	Redaguje według wzoru opowiadanie twórcze z dialogiem, e-mail, sprawozdanie z wydarzenia, opis krajobrazu, opowiadanie odtwórcze i dedykację. Podejmuje próbę recytacji.	Samodzielnie redaguje krótkie wypowiedzi według poznanego wzoru. Zachowuje podstawowe cechy formy. Stosuje akapity. Recytuje tekst z poprawną wymową i podstawową intonacją.	Tworzy spójne i logiczne opowiadanie według planu. Poprawnie zapisuje dialog. Redaguje e-mail, sprawozdanie, opis krajobrazu i dedykację zgodnie z podstawowymi cechami formy.	Redaguje rozwinięte wypowiedzi, korzystając z planu lub pytań pomocniczych. Świadomie wykorzystuje dialog, opis i narrację. Dokonuje podstawowej korekty tekstu.	Tworzy samodzielne, spójne i funkcjonalne wypowiedzi. Potrafi modyfikować kompozycję i środki językowe zgodnie z celem wypowiedzi.
IV. SAMOKSZTAŁCENIE Samokształcenie	Korzysta ze wskazanej biblioteki, encyklopedii i słowników. Redaguje prostą notatkę. Wyszukuje wskazaną informację.	Korzysta z biblioteki i internetu według wskazówek. Sporządza krótkie notatki. Korzysta ze słownika synonimów i frazeologicznego.	Wyszukuje informacje o lekturze, filmie, podróżnikach lub regionie. Selekcjonuje podstawowe informacje. Przygotowuje prostą prezentację według wzoru.	Samodzielnie gromadzi i porządkuje informacje. Dobiera podstawowe źródła, tworzy notatki i prezentacje. Wykorzystuje nowe technologie w sposób celowy.	Samodzielnie planuje proces zdobywania wiedzy, dobiera i ocenia źródła oraz prezentuje rezultaty pracy w sposób uporządkowany i twórczy.

II. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia

Osiągnięcia edukacyjne ucznia są sprawdzane systematycznie, z wykorzystaniem różnych form i metod dostosowanych do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia. Ocenianiu podlegają w szczególności: wypowiedzi ustne, odpowiedzi dotyczące tekstów i zagadnień językowych, udział w rozmowie, prace pisemne, sprawdziany i kartkówki, zadania z czytania i odbioru tekstów kultury, ćwiczenia gramatyczne, leksykalne, ortograficzne i interpunkcyjne, znajomość lektur, praca z tekstem, projekty, prezentacje oraz zadania indywidualne i zespołowe.

W przypadku ucznia z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim sposób sprawdzania wiadomości i umiejętności dostosowuje się do jego indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych. Stosuje się krótsze i jasno sformułowane polecenia, dzielenie zadań na etapy, wydłużenie czasu pracy, pytania pomocnicze oraz możliwość udzielania odpowiedzi ustnej lub praktycznej. W razie potrzeby uczeń może korzystać z wcześniej poznanych schematów, planów, tabel, słów-kluczy i słowników. Ocenie podlega przede wszystkim stopień opanowania wymagań, postępy i samodzielność ucznia.

III. Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z języka polskiego

Uczeń może ubiegać się o uzyskanie rocznej oceny klasyfikacyjnej wyższej niż przewidywana na zasadach określonych w Statucie Szkoły. Sprawdzenie osiągnięć może mieć formę pisemną, ustną lub praktyczną albo łączyć te formy, zależnie od charakteru wymagań

i możliwości ucznia. Zakres sprawdzenia obejmuje reprezentatywny zakres wiadomości i umiejętności zrealizowanych w ciągu roku, z uwzględnieniem dostosowań wymagań oraz sposobów sprawdzania osiągnięć.

Uwaga: Wymagania mają charakter kumulatywny. Przy ustalaniu oceny uwzględnia się indywidualne możliwości ucznia oraz dostosowania wynikające z opinii lub orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej. Ocena celująca nie wymaga treści wykraczających poza podstawę programową.

Miejsce i data:

Podpis nauczyciela:

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY VI ROK SZKOLNY 2026/2027

WERSJA DOSTOSOWANA DO UCZNIĄ Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ W STOPNIU LEKKIM

Opracowano na podstawie: uszczuplonej podstawy programowej z 2024 r. i programu „NOWE Słowa na start!” Marleny Derlukiewicz.

Wymagania mają charakter kumulatywny – uczeń otrzymujący ocenę wyższą spełnia również wymagania przewidziane na oceny niższe. Wymagania dostosowano do indywidualnych możliwości psychofizycznych i edukacyjnych ucznia z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim. Dostosowanie obejmuje przede wszystkim zakres i sposób formułowania poleceń, tempo pracy, stopień złożoności zadań, liczbę przykładów, możliwość korzystania ze schematów, wzorów, słów-kluczy oraz częste utrwalanie i powtarzanie wiadomości. Dostosowanie nie oznacza rezygnacji z realizacji treści podstawy programowej.

I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

OBSZAR / TREŚCI	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
Kształcenie literackie – powieść, narracja i świat przedstawiony	Z pomocą nauczyciela rozpoznaje powieść, narratora, bohaterów, miejsce i czas wydarzeń oraz podstawowe elementy fabuły. Odróżnia fikcję od rzeczywistości na prostych przykładach.	Rozróżnia narrację pierwszo- i trzecioosobową; wskazuje bohaterów głównych i drugoplanowych; określa temat utworu i podstawowe wydarzenia.	Charakteryzuje głównych bohaterów na podstawie podanych informacji; wskazuje wątek główny i poboczny; rozpoznaje podstawowe cechy poznanych odmian powieści.	Samodzielnie analizuje sposób przedstawienia bohaterów, narratora i wydarzeń; porównuje poznane odmiany powieści, korzystając w razie potrzeby ze schematu.	Samodzielnie analizuje konstrukcję powieści, narrację i wątki; formułuje własne, trafne wnioski i porównuje różne utwory.
Gatunki, środki stylistyczne i elementy konstrukcyjne	Rozpoznaje bajkę, mit i przypowieść oraz podstawowe środki stylistyczne, korzystając z przykładów i podpowiedzi.	Wskazuje cechy bajki, mitu i przypowieści; rozpoznaje morał, puentę, motto, tytuł i podtytuł; rozpoznaje podstawowe motywy biblijne i mitologiczne.	Wyjaśnia znaczenie poznanych środków stylistycznych i elementów konstrukcyjnych; interpretuje prosty morał lub przesłanie utworu.	Analizuje funkcję środków stylistycznych i kompozycji; interpretuje motywy biblijne i mitologiczne oraz porównuje poznane gatunki.	Samodzielnie interpretuje funkcje środków artystycznych i elementów konstrukcyjnych; syntetyzuje sensy utworów i trafnie odwołuje się do kontekstów.
Odbiór tekstów kultury i mediów	Rozpoznaje tekst informacyjny, reklamowy i publicystyczny; wyszukuje wskazane informacje; rozpoznaje film, telewizję, muzeum i muzykę jako obszary kultury.	Odróżnia fakt od opinii; określa temat i główną myśl; wskazuje podstawowe funkcje tytułu i elementów przekazu.	Wyszukuje informacje wyrażone wprost i pośrednio; odróżnia informacje ważne od drugorzędnych; rozpoznaje podstawowe środki perswazji.	Selekcjonuje informacje i ocenia ich przydatność; analizuje prosty tekst publicystyczny lub reklamowy; interpretuje wybrane przekazy audiowizualne.	Samodzielnie i krytycznie analizuje różne przekazy kultury i mediów; rozpoznaje ich funkcje, intencje i sposoby oddziaływania na odbiorcę.
Lektury i praktyki czytelnice – klasa VI	Zna głównych bohaterów, najważniejsze wydarzenia i podstawową problematykę omawianych lektur, w tym „Hobbita”, wybranych tekstów biblijnych, mitu o Prometeuszu i fragmentów „Pana Tadeusza”; może korzystać z planu wydarzeń i pytań pomocniczych.	Przedstawia problematykę lektur; wskazuje podstawowe motywy biblijne i mitologiczne oraz cechy przypowieści; wyraża własne wrażenia czytelnice.	Charakteryzuje głównych bohaterów; analizuje podstawowe wątki i wartości; odwołuje się do tekstu, korzystając w razie potrzeby z przygotowanych pytań.	Interpretuje lektury z uwzględnieniem wartości i poznanych kontekstów; porównuje postawy bohaterów i wykorzystuje lekturę jako materiał do argumentacji.	Samodzielnie interpretuje i porównuje utwory; syntetyzuje motywy, problemy i wartości oraz formułuje trafne, samodzielne wnioski.

II. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

OBSZAR / TREŚCI	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
Fleksja – części mowy, czasownik i zaimek	Rozpoznaje rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówki, liczebnik i zaimek; odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych; rozpoznaje czasowniki dokonane i niedokonane – na typowych przykładach.	Rozpoznaje stronę czynną i bierną czasownika; rozpoznaje zaimki i ich podstawowe funkcje; odmienia zaimki w prostych przykładach; stosuje podstawowe poprawne formy części mowy.	Przekształca proste konstrukcje strony czynnej w bierną i odwrotnie; klasyfikuje zaimki według zastępowanej części mowy; poprawnie stosuje formy gramatyczne.	Świadomie dobiera aspekt i stronę czasownika do celu wypowiedzi; analizuje funkcje zaimków; wykorzystuje części mowy do budowania spójności tekstu.	Samodzielnie analizuje funkcjonalność form fleksyjnych; trafnie przekształca konstrukcje strony czynnej i biernej oraz uzasadnia wybór form.
Składnia	Wskazuje podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie i okolicznik; rozpoznaje zdanie pojedyncze, złożone i równoważnik zdania, korzystając ze schematu.	Rozpoznaje podmiot logiczny i gramatyczny, zdanie bezpodmiotowe oraz orzeczenie czasownikowe i imienne; wskazuje podstawowe związki w zdaniu.	Rozróżnia zdania złożone współzrędnie i podrzędnie oraz podstawowe typy zdań współzrędnych; określa funkcje wyrazów w prostych przykładach.	Analizuje budowę zdań i relacje między składnikami; przekształca zdania pojedyncze i złożone oraz zdania i równoważniki.	Samodzielnie analizuje i przekształca złożone konstrukcje składniowe; uzasadnia ich funkcję i wykorzystuje składnię do kształtowania stylu.
Nieodmienne części mowy, słownictwo i frazeologia	Rozpoznaje przysłówki, przymiotnik, partykułę i wykrzyknik; rozpoznaje wyrazy neutralne i wartościujące oraz typowe związki	Określa podstawowe funkcje partykuły i wykrzyknika; wyjaśnia znaczenie typowych frazeologizmów; rozpoznaje wyrazy	Stosuje nieodmienne części mowy zgodnie z ich funkcją; używa typowych frazeologizmów w odpowiednim kontekście; rozpoznaje słownictwo	Świadomie dobiera partykuły, wykrzykniki, frazeologizmy i słownictwo nacechowane; wyjaśnia ich wpływ na znaczenie i ton wypowiedzi.	Samodzielnie analizuje funkcje środków językowych i wykorzystuje je twórczo oraz precyzyjnie.

	frazeologiczne.	wieloznaczne.	wartościujące.		
Fonetyka, odmiany polszczyzny i kultura języka	Odróżnia język mówiony od pisanego; rozpoznaje oficjalną i nieoficjalną odmianę polszczyzny; rozróżnia literę, głoskę i sylabę oraz podstawowe rodzaje głosek.	Stosuje podstawowe zasady etykiety językowej; rozpoznaje akcent i stosuje typowe reguły akcentowania; dobiera intonację do prostego celu wypowiedzi.	Posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny zgodnie z sytuacją; poprawnie akcentuje poznane wyrazy; wykorzystuje podstawową wiedzę fonetyczną.	Analizuje różnice między językiem mówionym i pisanym; świadomie dostosowuje styl do sytuacji; poprawnie stosuje etykietę, akcent i intonację.	Samodzielnie ocenia stosowność językową wypowiedzi i świadomie modyfikuje styl, wymowę, akcent oraz intonację w zależności od celu i odbiorcy.
Ortografia i interpunkcja	Stosuje poznane zasady ortografii i podstawowe znaki interpunkcyjne; może korzystać ze słownika, tabeli zasad, wzoru lub listy kontrolnej.	Poprawnie stosuje podstawowe zasady ortograficzne i interpunkcyjne oraz pisownie omawianych form; poprawia błędy z pomocą wskazówki.	Sprawnie stosuje ortografię i interpunkcję, w tym zapis dialogu i zdań złożonych; dokonuje autokorekty według przygotowanej listy.	Samodzielnie rozstrzyga typowe problemy ortograficzne i interpunkcyjne; wykorzystuje wiedzę o języku do uzasadniania pisowni.	Samodzielnie rozwiązuje trudniejsze problemy ortograficzne i interpunkcyjne, świadomie uzasadniając zastosowane reguły.

III. TWORZENIE WYPOWIEDZI

OBSZAR / TREŚCI	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
Tworzenie wypowiedzi i argumentacja	Redaguje według wzoru charakterystykę, opis przeżyć wewnętrznych, prosty tekst argumentacyjny, opowiadanie twórcze i list oficjalny; uczestniczy w rozmowie na zadany temat.	Tworzy charakterystykę i opis przeżyć według planu; formułuje własne stanowisko; odróżnia argument od przykładu; rozpoznaje argumenty odwołujące się do faktów i emocji.	Tworzy spójny tekst argumentacyjny według przygotowanego schematu; dobiera podstawowe argumenty; redaguje opowiadanie twórcze i list oficjalny.	Buduje uporządkowaną argumentację; świadomie wykorzystuje poznane środki perswazji; tworzy rozwinięte charakterystyki, opisy przeżyć i opowiadania; stosuje spójne akapity.	Tworzy samodzielne, oryginalne i przekonujące wypowiedzi; trafnie wykorzystuje argumenty logiczne i emocjonalne oraz świadomie kontroluje środki perswazji i kompozycję.

IV. SAMOKSZTAŁCENIE

OBSZAR / TREŚCI	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
Samokształcenie	Korzysta z biblioteki i wskazanych słowników; redaguje prostą notatkę; wyszukuje wskazane informacje, korzystając z jasnej instrukcji.	Korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny i terminów literackich; wyszukuje informacje w internecie; sporządza notatkę z kilku wskazanych źródeł.	Selekcjonuje podstawowe informacje i ocenia ich przydatność; przygotowuje prostą prezentację według planu; wykorzystuje nowe technologie.	Samodzielnie gromadzi, porządkuje i ocenia informacje; tworzy notatki syntetyzujące i prezentuje wyniki pracy.	Samodzielnie planuje proces uczenia się; krytycznie weryfikuje źródła, syntetyzuje wiadomości i prezentuje rezultaty w sposób rzetelny i twórczy.

V. SZCZEGÓŁOWE ZASADY DOSTOSOWANIA WYMAGAŃ

- formułowanie krótkich, prostych i jednoznacznych poleceń oraz – w razie potrzeby – dzielenie złożonego zadania na mniejsze etapy;
- sprawdzanie, czy uczeń zrozumiał polecenie, oraz stosowanie pytań naprowadzających;
- dzielenie materiału na mniejsze partie możliwe do opanowania i systematyczne utrwalanie wcześniej poznanych wiadomości;
- wykorzystywanie konkretów, przykładów, ilustracji, schematów, tabel, map myśli, planów i słów-kluczy;
- umożliwianie korzystania z wzoru lub modelu wykonania zadania, szczególnie przy wprowadzaniu nowych form wypowiedzi;
- ograniczanie liczby zadań w jednym zestawie przy zachowaniu sprawdzanego zakresu wiadomości i umiejętności;
- wydłużenie czasu pracy, jeśli tempo wykonywania zadań ucznia tego wymaga;
- stosowanie częstych powtórek, krótkich ćwiczeń utrwalających i powracanie do wcześniej opanowanych treści;
- w przypadku prac pisemnych zwracanie szczególnej uwagi na treść i realizację podstawowych elementów wypowiedzi, przy jednoczesnym uwzględnianiu trudności wynikających z funkcjonowania ucznia;
- umożliwienie odpowiedzi ustnej, pisemnej lub praktycznej – zależnie od rodzaju sprawdzanej umiejętności i ustalonych dostosowań;
- przekazywanie konkretnej informacji zwrotnej: co uczeń wykonał prawidłowo, co wymaga poprawy i jak powinien ją wykonać;
- wzmacnianie samodzielności ucznia, ale stopniowe ograniczanie pomocy wraz ze wzrostem jego kompetencji.

Uwaga: przy ustalaniu oceny uwzględnia się indywidualne możliwości ucznia oraz dostosowania wynikające z opinii lub orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej. Ocena celująca nie wymaga treści wykraczających poza podstawę programową.

VI. SPOSOBY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH UCZNIA

Osiągnięcia edukacyjne ucznia są sprawdzane systematycznie, z wykorzystaniem różnych form i metod dostosowanych do specyfiki przedmiotu, rodzaju sprawdzanych umiejętności oraz indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia.

- wypowiedzi ustne i odpowiedzi na pytania dotyczące omawianych tekstów i zagadnień językowych;
- udział w rozmowie i innych sytuacjach komunikacyjnych;
- prace pisemne, w tym charakterystyka, opis przeżyć, opowiadanie, list oficjalny i proste formy argumentacyjne;
- sprawdziany, kartkówki i krótkie formy pisemnego sprawdzania wiadomości – z dostosowanym zakresem i formą poleceń;
- zadania z zakresu czytania i odbioru tekstów kultury;
- ćwiczenia gramatyczne, leksykalne, ortograficzne i interpunkcyjne;
- znajomość i interpretacja omawianych lektur;
- praca z tekstem źródłowym, informacyjnym i medialnym;
- działania projektowe i twórcze, prezentacje oraz zadania wykonywane indywidualnie i zespołowo.

Przy ocenianiu bierze się pod uwagę przede wszystkim stopień opanowania przez ucznia wiadomości i umiejętności określonych w wymaganiach edukacyjnych, poprawność merytoryczną i językową wypowiedzi, umiejętność zastosowania wiedzy w praktyce oraz stopień samodzielności adekwatny do indywidualnych możliwości ucznia. W przypadku wypowiedzi pisemnych uwzględnia się zgodność z tematem, realizację podstawowych cech danej formy, kompozycję, spójność oraz poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną, z uwzględnieniem ustalonych dostosowań.

Formy sprawdzania osiągnięć powinny umożliwiać uczniowi wykazanie się wiedzą i umiejętnościami na różne sposoby. W przypadku ucznia posiadającego opinię lub orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej sposoby sprawdzania osiągnięć dostosowuje się do jego indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami i ustalonymi w szkole dostosowaniami.

VII. WARUNKI I TRYB UZYSKANIA WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA ROCZNEJ OCENY KLASYFIKACYJNEJ Z JĘZYKA POLSKIEGO*

Uczeń może ubiegać się o uzyskanie rocznej oceny klasyfikacyjnej wyższej niż przewidywana na zasadach określonych w Statucie szkoły. Warunkiem uzyskania wyższej oceny jest wykazanie, że uczeń spełnia wymagania edukacyjne przewidziane na ocenę, o którą się ubiega, z uwzględnieniem kumulatywnego charakteru wymagań.

Po uzyskaniu informacji o przewidywanej rocznej ocenie klasyfikacyjnej uczeń lub jego rodzice, w terminie i w sposób określony w Statucie szkoły, zgłaszają nauczycielowi wolę ubiegania się o ocenę wyższą. Nauczyciel wskazuje zakres wiadomości i umiejętności odpowiadający wymaganiom na wnioskowaną ocenę.

Sprawdzenie osiągnięć może mieć formę pisemną, ustną lub praktyczną albo łączyć te formy, zależnie od charakteru wymagań. W przypadku ucznia z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim forma sprawdzenia może zostać dostosowana do jego indywidualnych możliwości, przy zachowaniu zakresu sprawdzanych wiadomości i umiejętności.

Uczeń otrzymuje roczną ocenę klasyfikacyjną wyższą niż przewidywana, jeżeli w wyniku przeprowadzonego sprawdzenia wykaże opanowanie wiadomości i umiejętności odpowiadających wymaganiom edukacyjnym na tę ocenę. Przy ustalaniu oceny uwzględnia się dostosowania wymagań oraz sposobów sprawdzania osiągnięć wynikające z indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia.

*Tryb ustalania śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej, zasady informowania o przewidywanej ocenie klasyfikacyjnej, tryb ustalania wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna oraz inne zagadnienia realizowane są zgodnie z zapisami w Statucie Szkoły.

Miejscowość i data	Podpis nauczyciela

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY VII

ROK SZKOLNY 2026/2027

Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb ucznia z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, zaburzeniami lękowymi oraz zaburzeniami aktywności i uwagi

Podstawa opracowania: wymagania edukacyjne z języka polskiego dla klasy VII, opracowane na podstawie uszczuplonej podstawy programowej z 2024 r. i programu „NOWE Słowa na start!” Marleny Derlukiewicz. Zakres treści i wymagania przedmiotowe pozostają zgodne z dokumentem bazowym; dostosowaniu podlegają przede wszystkim sposób realizacji, tempo pracy, formy poleceń, organizacja pracy i sposoby sprawdzania osiągnięć. *Dostosowania stosuje się zgodnie z zaleceniami zawartymi w opinii/orzeczeniu poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz ustaleniami obowiązującymi w szkole.*

I. ZASADY OGÓLNE DOSTOSOWANIA

- przekazywanie krótkich, jednoznacznych i uporządkowanych poleceń; w razie potrzeby dzielenie zadań na etapy;
- upewnianie się, że uczeń zrozumiał polecenie; dopuszczanie pytań doprecyzowujących i ponownego wyjaśnienia zadania;
- zapowiadanie zmian, sprawdzianów, odpowiedzi ustnych i innych sytuacji wymagających zwiększonego wysiłku; w miarę możliwości stosowanie stałej, przewidywalnej struktury lekcji;
- ograniczanie bodźców rozpraszających oraz umożliwienie pracy w miejscu sprzyjającym koncentracji;
- wydłużanie czasu pracy, jeżeli wynika to z potrzeb ucznia; dzielenie dłuższych prac i sprawdzianów na mniejsze partie;
- stosowanie planów, schematów, tabel, słów-kluczy, przykładów, materiałów wizualnych i notatek wspierających organizację wiedzy;
- stopniowanie trudności zadań i rozpoczynanie od poleceń o jasno określonym sposobie wykonania;
- uwzględnianie trudności wynikających z lęku, napięcia emocjonalnego, nadmiernej aktywności lub trudności z utrzymaniem uwagi; unikanie sytuacji niepotrzebnie nasilających stres;
- umożliwianie różnych form prezentowania wiedzy: odpowiedź ustna, pisemna, praca z wykorzystaniem schematu lub pytań pomocniczych – odpowiednio do sprawdzanej umiejętności;
- w ocenianiu koncentrowanie się na stopniu opanowania wymaganych wiadomości i umiejętności, z uwzględnieniem indywidualnych możliwości ucznia i ustalonych dostosowań; nie obniżanie oceny wyłącznie z powodu objawów wynikających ze wskazanych trudności, jeśli nie są one przedmiotem oceniania.

II. DOSTOSOWANE WYMAGANIA EDUKACYJNE

Obszar / treści	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE	rozpoznaje podstawowe rodzaje i gatunki literackie oraz najważniejsze elementy utworu; z pomocą nauczyciela wskazuje	rozpoznaje cechy rodzajów i gatunków, podstawowe środki artystyczne i informacje o twórcach; porządkuje wiedzę według schematu lub	charakteryzuje bohaterów, określa problematykę i funkcje środków artystycznych; uzasadnia odpowiedzi, korzystając z tekstu i	analizuje utwory i ich problematykę, odwołując się do kontekstu; porównuje teksty i postawy bohaterów przy ograniczonym wsparciu organizacyjnym.	samodzielnie interpretuje utwory, łączy informacje z różnych obszarów i formułuje uzasadnione wnioski; korzysta ze strategii

	informacje w tekście.	pytań pomocniczych.	przygotowanego planu.		organizujących pracę.
Lektury i konteksty	zna główne wydarzenia i bohaterów omawianych lektur; korzysta z planu wydarzeń, pytań i notatek.	przedstawia podstawową problematykę lektur, motywy i wartości; wskazuje informacje w konkretnych fragmentach.	charakteryzuje bohaterów i konflikty, odwołując się do konkretnych wydarzeń lub fragmentów.	interpretuje lektury i porównuje motywy oraz postawy bohaterów z wykorzystaniem uporządkowanych materiałów.	samodzielnie syntetyzuje informacje z wielu utworów i formułuje własne, uzasadnione interpretacje.
II. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE – gramatyka	rozpoznaje podstawowe części mowy, części zdania, związki wyrazowe i proste typy wypowiedzi; wykonuje ćwiczenia według wzoru.	rozdziela imiesłowy, typy zdań złożonych, mowę zależną i niezależną oraz podstawowe elementy słowotwórstwa; stosuje poznane zasady w typowych zadaniach.	analizuje budowę wypowiedzi i wyrazów, przekształca konstrukcje oraz poprawnie stosuje poznane formy językowe.	sprawnie analizuje i przekształca konstrukcje językowe, korzystając w razie potrzeby z uporządkowanych przykładów i schematów.	samodzielnie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę gramatyczną i słowotwórczą, poprawia własne wypowiedzi.
Zróżnicowanie języka, fonetyka i kultura języka	rozpoznaje podstawowe przykłady archaizmów, terminów, kolokwializmów i zasady grzeczności językowej.	rozdziela podstawowe odmiany i funkcje słownictwa oraz rozpoznaje proste przykłady perswazji i manipulacji.	wyjaśnia podstawowe zjawiska językowe i dobiera środki językowe do sytuacji komunikacyjnej.	analizuje funkcje środków językowych i mechanizmy komunikacyjne, korzystając z konkretnych przykładów.	samodzielnie analizuje zróżnicowanie języka i świadomie dobiera środki językowe.
Ortografia i interpunkcja	stosuje podstawowe zasady ortograficzne i interpunkcyjne, korzystając ze słownika, reguł i wzorów.	stosuje poznane reguły w typowych zadaniach; dokonuje korekty z wykorzystaniem podpowiedzi lub listy kontrolnej.	wykorzystuje wiedzę o języku do poprawnego zapisu i interpunkcji; samodzielnie sprawdza najważniejsze błędy.	sprawnie stosuje zasady w samodzielnych tekstach i dokonuje autokorekty według ustalonej procedury.	samodzielnie rozwiązuje trudniejsze problemy ortograficzne i interpunkcyjne oraz uzasadnia zastosowane reguły.
III. TWORZENIE WYPOWIEDZI	tworzy krótkie wypowiedzi według wzoru, planu lub zestawu pytań; buduje	gromadzi informacje, tworzy plan, formułuje prostą tezę i argument; redaguje	tworzy spójne wypowiedzi argumentacyjne, rozprawkę, przemówienie, streszczenie lub	tworzy rozwinięte, uporządkowane wypowiedzi; stosuje środki retoryczne i poprawia tekst	samodzielnie planuje i tworzy dojrzałe wypowiedzi, trafnie argumentuje i

	podstawową strukturę tekstu.	wymagane formy z wykorzystaniem wzoru.	recenzję; dobiera argumenty i przykłady.	według wskazówek.	świadomie dobiera środki językowe.
IV. SAMOKSZTAŁCENIE	wyszukuje wskazane informacje i podaje źródło; uczestniczy w projekcie lub prezentacji według jasno określonych etapów.	korzysta z kilku źródeł, sporządza krótką notatkę i przygotowuje prezentację według planu.	selekcjonuje i porządkuje informacje oraz samodzielnie prezentuje wyniki pracy przy zachowaniu ustalonej struktury.	krytycznie ocenia informacje, rzetelnie korzysta ze źródeł i planuje własną pracę.	samodzielnie planuje projekt, weryfikuje źródła, syntetyzuje informacje i prezentuje wyniki w sposób twórczy.

III. DOSTOSOWANIE SPOSOBÓW SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ

- przekazywanie informacji o sprawdzianie, kartkówce lub odpowiedzi z odpowiednim wyprzedzeniem oraz – w miarę możliwości – podawanie zakresu materiału i kryteriów sukcesu;
- formułowanie poleceń w sposób konkretny, jednoznaczny i możliwie krótki; dzielenie dłuższych instrukcji na kolejne etapy;
- zapewnienie warunków ograniczających rozpraszacze i nadmierne napięcie; w uzasadnionych sytuacjach możliwość wykonania zadania w spokojniejszym miejscu;
- wydłużenie czasu pracy lub podział sprawdzianu na części, jeżeli wymaga tego funkcjonowanie ucznia;
- umożliwienie odpowiedzi w formie najlepiej odpowiadającej sprawdzanej umiejętności, z zachowaniem celu oceniania;
- w przypadku odpowiedzi ustnej – możliwość przygotowania się na podstawie pytań pomocniczych lub krótkiego planu, szczególnie w sytuacji nasilonego lęku;
- przy dłuższych wypowiedziach pisemnych – możliwość korzystania z planu, słów-kluczy, listy kontrolnej lub schematu kompozycyjnego;
- ocenianie przede wszystkim wiedzy i umiejętności określonych w wymaganiach; uwzględnianie wpływu trudności w zakresie uwagi, aktywności i lęku na wykonanie zadania, zgodnie z zaleceniami PPP;
- udzielanie krótkiej, konkretnej informacji zwrotnej: co zostało wykonane prawidłowo, co wymaga poprawy i jaki jest następny krok;
- umożliwienie poprawy pracy w warunkach i formie dostosowanej do indywidualnych potrzeb ucznia, zgodnie ze Statutem szkoły.

IV. WARUNKI I TRYB UZYSKANIA WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA ROCZNEJ OCENY KLASYFIKACYJNEJ Uczeń może ubiegać się o uzyskanie rocznej oceny klasyfikacyjnej wyższej niż przewidywana na zasadach określonych w Statucie szkoły. Zakres sprawdzanych wiadomości i umiejętności odpowiada wymaganiom edukacyjnym dla wnioskowanej oceny. Formę i organizację sprawdzenia dostosowuje się do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, w szczególności poprzez jasne określenie kolejnych etapów, przewidywalną organizację, ograniczenie zbędnych bodźców, odpowiedni czas pracy oraz – w razie potrzeby – wybór formy pisemnej, ustnej lub praktycznej adekwatnej do sprawdzanej umiejętności.

Uwaga końcowa: Dostosowanie nie oznacza obniżenia celów kształcenia określonych w podstawie programowej. Obejmuje przede wszystkim warunki, organizację, tempo i formę pracy oraz sposób sprawdzania osiągnięć, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb ucznia. Ocena celująca nie wymaga treści wykraczających poza podstawę programową.

Podpis nauczyciela:

Data:

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLAS Y VIII ROK SZKOLNY 2026/2027

WERSJA DOSTOSOWANA DO UCZNIA ZE SPEKTRUM AUTYZMU

Opracowano na podstawie: uszczuplonej podstawy programowej z 2024 r. i programu „NOWE Słowa na start!” Marleny Derlukiewicz.

Wymagania mają charakter kumulatywny – uczeń otrzymujący ocenę wyższą spełnia również wymagania przewidziane na oceny niższe. Dostosowanie wymagań uwzględnia indywidualne możliwości ucznia ze spektrum autyzmu, w szczególności potrzebę jasnych i jednoznacznych komunikatów, porządkowania informacji, dzielenia zadań na etapy, stosowania przykładów, schematów i pytań naprowadzających oraz dostosowania tempa i formy sprawdzania osiągnięć. Dostosowanie nie oznacza rezygnacji z realizacji podstawy programowej.

I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

OBSZAR / TREŚCI	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
Historia literatury, rodzaje i gatunki	Z pomocą nauczyciela rozpoznaje epikę, lirykę i dramat oraz podstawowe gatunki; wskazuje najważniejszych bohaterów i podstawowe informacje o poznanych epokach i twórcach.	Rozpoznaje poznane gatunki i wskazuje ich podstawowe cechy; przedstawia podstawowe informacje o Mickiewiczu, Sienkiewiczu, Żeromskim i Mroźku oraz wybranych twórcach wcześniejszych epok.	Samodzielnie przypisuje utwór do rodzaju i gatunku, korzystając w razie potrzeby z poznanego schematu; uzasadnia wybór prostymi argumentami; analizuje bohatera dynamicznego i punkt kulminacyjny.	Samodzielnie analizuje cechy gatunkowe, historycznoliterackie i kulturowe oraz wykorzystuje podstawowe konteksty biograficzne, historyczne i społeczne.	Samodzielnie syntetyzuje wiedzę o rodzajach, gatunkach, epokach i twórcach; tworzy pogłębione interpretacje i porównania.
Środki artystyczne i interpretacja	Rozpoznaje porównanie, metaforę, puentę, inwokację, apostrofę, symbol, alegorię, ironię, komizm i neologizm artystyczny – także z pomocą przykładów.	Wskazuje funkcje podstawowych środków artystycznych; rozpoznaje problematykę egzystencjalną i podstawowe wartości obecne w tekście.	Wyjaśnia funkcje poznanych środków artystycznych; analizuje podstawową problematykę i wartości, korzystając w razie potrzeby z pytań naprowadzających.	Samodzielnie interpretuje środki artystyczne z uwzględnieniem problematyki, wartości i poznanych kontekstów.	Formułuje pogłębioną interpretację, trafnie łącząc środki artystyczne, problematykę, wartości i różnorodne konteksty.
Odbiór tekstów kultury i gatunki dziennikarskie	Rozpoznaje wywiad, artykuł i reportaż oraz podstawowe teksty kultury; wyszukuje wskazane informacje według jasno sformułowanego polecenia.	Wskazuje podstawowe cechy wywiadu, artykułu i reportażu; odróżnia literaturę piękną od naukowej, popularnonaukowej i publicystycznej; cytuje wskazany fragment.	Porządkuje informacje według funkcji; interpretuje podstawowe elementy fotografii, grafiki, filmu i innych dzieł sztuki; rozpoznaje proste nawiązania kulturowe.	Samodzielnie analizuje funkcje różnych rodzajów piśmiennictwa i gatunków dziennikarskich oraz interpretuje nawiązania kulturowe.	Krytycznie analizuje różnorodne teksty kultury i media, syntetyzuje informacje i formułuje pogłębione wnioski.
Lektury i konteksty – klasa VIII	Zna główne wydarzenia, bohaterów i podstawową problematykę lektur; może korzystać z planu wydarzeń, notatek, osi czasu lub pytań pomocniczych.	Przedstawia problematykę i bohaterów lektur; wskazuje podstawowe konteksty historyczne i kulturowe oraz najważniejsze motywy.	Analizuje bohaterów, konflikty i wartości; wykorzystuje lektury jako argumenty, korzystając w razie potrzeby z przygotowanego planu argumentacji.	Samodzielnie interpretuje lektury w poznanych kontekstach; porównuje motywy, bohaterów i wartości.	Samodzielnie buduje pogłębione interpretacje i porównania międzytekstowe oraz łączy lektury z historią, kulturą i problemami współczesności.

II. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

OBSZAR / TREŚCI	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
Gramatyka i składnia – utrwalenie i rozwinięcie	Rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy, części zdania i podstawowe typy wypowiedzeń; rozpoznaje mowę zależną i niezależną oraz wypowiedzenia wielokrotnie złożone – z pomocą schematu lub przykładu.	Wskazuje relacje między częściami wypowiedzenia; przekształca proste konstrukcje mowy zależnej i niezależnej według wzoru; rozpoznaje budowę wypowiedzeń wielokrotnie złożonych.	Analizuje wypowiedzenia wielokrotnie złożone; poprawnie przekształca mowę zależną i niezależną; funkcjonalnie stosuje wiadomości o częściach mowy i zdania.	Świadomie wykorzystuje różnorodne konstrukcje składniowe; dokonuje korekty złożonych konstrukcji, korzystając w razie potrzeby z listy kontrolnej.	Samodzielnie analizuje i przekształca złożone konstrukcje; wykorzystuje wiedzę gramatyczną funkcjonalnie, precyzyjnie i świadomie.
Słownictwo, style i norma językowa	Rozpoznaje neologizmy, zapożyczenia, wyrazy rodzime, synonimy, antonimy, homonimy i wyrazy wieloznaczne oraz podstawowe style językowe – na przykładach.	Rozpoznaje wypowiedzi neutralne i nacechowane stylistycznie; wskazuje podstawowe błędy stylistyczne; zna pojęcie normy językowej i rozpoznaje nazwy	Wyjaśnia sposoby wzbogacania słownictwa; rozróżnia normę wzorcową i użytkową; rozpoznaje i poprawia typowe błędy językowe.	Analizuje funkcje stylów i środków leksykalnych; ocenia poprawność i stosowność językową; dobiera rejestr i słownictwo do sytuacji i odbiorcy.	Samodzielnie analizuje niuanse stylu i normy; rozpoznaje i poprawia subtelne błędy oraz świadomie kształtuje wypowiedź.

		osobowe i miejscowe.			
Formy końcowe wymagane w klasach VII–VIII	Rozpoznaje podstawowe cechy CV, listu motywacyjnego i wywiadu; przy wsparciu uzupełnia lub tworzy ich proste elementy.	Redaguje według wzoru proste CV, list motywacyjny i wywiad; dobiera podstawowe informacje do celu i odbiorcy.	Samodzielnie redaguje poprawne CV, list motywacyjny i wywiad; zachowuje ich podstawową kompozycję, styl i funkcję.	Tworzy funkcjonalne, precyzyjne i poprawne językowo formy, trafnie dostosowane do sytuacji komunikacyjnej.	Świadomie i samodzielnie projektuje te formy, selekcjonuje informacje, modyfikuje styl do odbiorcy i dokonuje trafnej autokorekty.
Ortografia i interpunkcja – utrwalenie	Stosuje poznane zasady ortografii i podstawowe znaki interpunkcyjne; może korzystać ze słownika, tabeli zasad lub listy kontrolnej.	Wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek; stosuje poznane zasady ortograficzne i interpunkcyjne; poprawia błędy z pomocą wskazówek.	Stosuje interpunkcję w zdaniach wielokrotnie złożonych; poprawnie przytacza cudze wypowiedzi; dokonuje korekty typowych błędów.	Sprawnie dokonuje korekty ortograficznej i interpunkcyjnej; świadomie stosuje znaki przy cytowaniu i w złożonych konstrukcjach.	Samodzielnie rozstrzyga złożone problemy ortograficzne i interpunkcyjne, uzasadniając wybór reguł.

III. TWORZENIE WYPOWIEDZI

OBSZAR / TREŚCI	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
Tworzenie wypowiedzi – formy wskazane w materiale klasy VIII	Redaguje według wzoru, planu lub schematu rozprawkę, przemówienie, artykuł, list otwarty i podanie; formułuje stanowisko i pojedynczy argument; podejmuje próbę streszczenia i parafrazy.	Tworzy wypowiedź zgodnie z podstawowymi cechami wymaganej formy; gromadzi materiał i tworzy plan; odróżnia argument od przykładu; streszcza i parafrazuje tekst.	Buduje spójny wywód argumentacyjny; przeprowadza proste wnioskowanie; formułuje pytania do tekstu i tworzy przemówienie; korzysta w razie potrzeby z planu lub listy kontrolnej.	Tworzy rozwinięte, logiczne i językowo poprawne teksty; świadomie stosuje spójność między akapitami i funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne.	Tworzy dojrzałe i samodzielne wypowiedzi; elastycznie wykorzystuje tezę, hipotezę, argument, przykład i wnioskowanie; precyzyjnie dobiera kompozycję, retorykę i styl.
Etyka wypowiedzi, perswazja i manipulacja	Rozpoznaje prosty przykład perswazji i manipulacji; zna podstawowe zasady grzeczności i etyki wypowiedzi.	Odróżnia perswazję od manipulacji w typowych przykładach; wskazuje podstawowe środki wpływania na odbiorcę; kulturalnie uczestniczy w dyskusji.	Analizuje podstawowe środki perswazji i manipulacji; rzeczowo uzasadnia własne zdanie; odróżnia argument od przykładu.	Ocenia etyczność strategii językowych; polemizuje z cudzymi poglądami i funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne.	Samodzielnie rozpoznaje subtelne mechanizmy manipulacji, ocenia ich skutki i buduje przekonującą, odpowiedzialną oraz etyczną argumentację.

IV. SAMOKSZTAŁCENIE

OBSZAR / TREŚCI	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
Samokształcenie	Wyszukuje wskazane informacje; sporządza prostą notatkę; uczestniczy w projekcie i prezentuje rezultat według ustalonego planu.	Korzysta z kilku wskazanych źródeł; podaje źródła; przygotowuje prezentację według instrukcji; respektuje podstawowe zasady praw autorskich.	Selekcjonuje i porządkuje informacje; ocenia ich przydatność; samodzielnie przygotowuje prezentację i systematycznie pogłębia wiedzę.	Rzetelnie korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich; uczestniczy w projektach; krytycznie ocenia źródła i formułuje opinie.	Samodzielnie planuje, prowadzi i prezentuje pracę badawczą lub projektową; krytycznie weryfikuje źródła, syntetyzuje informacje i formułuje dojrzałe wnioski.

V. ZASADY DOSTOSOWANIA WYMAGAŃ I SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ

- Polecenia formułuje się krótko, jasno, jednoznacznie i konkretnie; w razie potrzeby dzieli się je na kolejne etapy.
- Przed rozpoczęciem zadania nauczyciel może upewnić się, czy uczeń prawidłowo zrozumiał polecenie.
- Dłuższe teksty i zadania mogą być dzielone na mniejsze partie, a uczeń może otrzymywać plan działania, schemat, przykład lub pytania pomocnicze.
- W pracy z tekstem literackim i nieliterackim dopuszcza się korzystanie z przygotowanych tabel, osi czasu, map myśli, słów-kluczy i innych pomocy organizujących materiał – zgodnie z ustalonymi dostosowaniami.
- Uczeń może otrzymać wydłużony czas na wykonanie zadania lub sprawdzianu, jeżeli wynika to z jego indywidualnych potrzeb.
- Należy ograniczać liczbę bodźców rozpraszających podczas pracy i sprawdzania wiedzy, w miarę możliwości zapewniając uporządkowane warunki pracy.
- Przy sprawdzaniu wiadomości należy, w miarę możliwości, stosować różnorodne formy: odpowiedź pisemną, ustną, zadania praktyczne, pracę z tekstem, ćwiczenia, projekt lub prezentację.
- W przypadku trudności z rozpoczęciem wypowiedzi można zastosować pytania naprowadzające, plan, model wypowiedzi albo słowa-klucze.
- Przy ocenie wypowiedzi pisemnej i ustnej należy rozdzielać ocenę opanowania wiadomości i umiejętności od trudności wynikających ze specyfiki funkcjonowania ucznia.
- Nauczyciel przekazuje uczniowi konkretną informację zwrotną: co wykonał prawidłowo, co wymaga poprawy i w jaki sposób może ją wykonać.
- Podczas pracy należy przewidywać możliwość krótkiej przerwy lub zmiany formy aktywności, jeżeli wynika to z ustalonych indywidualnych potrzeb ucznia.

- W sytuacjach wymagających wypowiedzi spontanicznej można, jeśli jest to zgodne z ustalonymi dostosowaniami, umożliwić uczniowi przygotowanie odpowiedzi.

Uwaga: przy ustalaniu oceny uwzględnia się indywidualne możliwości ucznia oraz dostosowania wynikające z opinii lub orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej. Ocena celująca nie wymaga treści wykraczających poza podstawę programową.

VI. SPOSOBY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH UCZNIA

Osiągnięcia edukacyjne ucznia są sprawdzane systematycznie, z wykorzystaniem różnych form i metod dostosowanych do specyfiki przedmiotu, rodzaju sprawdzanych umiejętności oraz indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia.

- wypowiedzi ustne, w tym odpowiedzi na pytania dotyczące omawianych tekstów i zagadnień językowych;
- udział w rozmowie, dyskusji i innych sytuacjach komunikacyjnych;
- prace pisemne, w tym wypowiedzi użytkowe, argumentacyjne i twórcze;
- sprawdziany, kartkówki i inne formy pisemnego sprawdzania wiadomości i umiejętności;
- zadania z zakresu czytania i odbioru tekstów kultury;
- ćwiczenia gramatyczne, leksykalne, ortograficzne i interpunkcyjne;
- znajomość i interpretacja omawianych lektur;
- praca z tekstem źródłowym, informacyjnym i medialnym;
- działania projektowe i twórcze, prezentacje oraz zadania wykonywane indywidualnie i zespołowo.

Przy ocenianiu bierze się pod uwagę przede wszystkim stopień opanowania przez ucznia wiadomości i umiejętności określonych w wymaganiach edukacyjnych, poprawność merytoryczną i językową wypowiedzi, umiejętność zastosowania wiedzy w praktyce, samodzielność, sposób rozumowania, argumentowania, analizowania i interpretowania. W przypadku wypowiedzi pisemnych uwzględnia się również zgodność z tematem, realizację cech właściwych danej formie, kompozycję, spójność oraz poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną.

Formy sprawdzania osiągnięć powinny umożliwiać uczniowi wykazanie się wiedzą i umiejętnościami na różne sposoby. W przypadku ucznia posiadającego opinię lub orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej sposoby sprawdzania osiągnięć dostosowuje się do jego indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami i ustalonymi w szkole dostosowaniami.

VII. WARUNKI I TRYB UZYSKANIA WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA ROCZNEJ OCENY KLASYFIKACYJNEJ

Uczeń może ubiegać się o uzyskanie rocznej oceny klasyfikacyjnej wyższej niż przewidywana na zasadach określonych w Statucie szkoły. Warunkiem uzyskania wyższej oceny jest wykazanie, że uczeń spełnia wymagania edukacyjne przewidziane na ocenę, o którą się ubiega, z uwzględnieniem kumulatywnego charakteru wymagań.

Po uzyskaniu informacji o przewidywanej rocznej ocenie klasyfikacyjnej uczeń lub jego rodzice, w terminie i w sposób określony w Statucie szkoły, zgłaszają nauczycielowi wolę ubiegania się o ocenę wyższą. Nauczyciel wskazuje zakres wiadomości i umiejętności, których opanowanie uczeń powinien wykazać, odpowiadający wymaganiom edukacyjnym na wnioskowaną ocenę.

Sprawdzenie osiągnięć może mieć formę pisemną, ustną lub praktyczną albo łączyć te formy, zależnie od charakteru wymagań przewidzianych dla danej klasy. W przypadku ucznia ze spektrum autyzmu forma sprawdzenia może zostać dostosowana do indywidualnych potrzeb ucznia, przy zachowaniu zakresu sprawdzanych wiadomości i umiejętności.

Uczeń otrzymuje roczną ocenę klasyfikacyjną wyższą niż przewidywana, jeżeli w wyniku przeprowadzonego sprawdzenia wykaże opanowanie wiadomości i umiejętności odpowiadających wymaganiom edukacyjnym na tę ocenę. Przy ustalaniu oceny uwzględnia się dostosowania wymagań oraz sposobów sprawdzania osiągnięć wynikające z indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia.

Tryb ustalania śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej, zasady informowania o przewidywanej ocenie klasyfikacyjnej, tryb ustalania wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna oraz inne zagadnienia realizowane są zgodnie z zapisami w Statucie Szkoły.

Miejscowość i data	Podpis nauczyciela

